

Elämyspolun
kehittämisprojekti Joulumaa-
tapahtumaan

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun ala
Matkailun koulutusohjelma
Elämysmatkailu
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Katri Hyvärinen

Lahden ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma

HYVÄRINEN, KATRI:

Elämyspolun kehittämisprojekti
Joulumaa -tapahtumaan

Elämymatkailun opinnäytetyö, 51 sivua, 6 liitesivua

Syksy 2015

TIIVISTELMÄ

Joulumaa on Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan puutarhaoppilaitoksen tiloissa Mäntsälässä järjestettävä myynti- ja markkinatapahtuma. Tapahtuman tavoitteena on esitellä Keudan luonnonvara- ja ympäristöalan opiskelijoiden osaamista ja tukea koulutusyksikön toimintaa. Tapahtumassa vieraileville on tarjolla jouluista tunnelmaa, laadukkaita käsintehtyjä tuotteita sekä palveleva puutarhamyymälä ja paljon muuta ohjelmaa.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa elämyspolku Joulumaa-tapahtumaan. Työn tavoitteena oli lisätä tapahtuman elämyksellisyyttä vahvistamalla tapahtuman teemaa käytännön toteutuksessa ja sitä kautta sitouttaa tapahtumakävijät tapahtumaan.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastellaan elämystä, tapahtumia ja tapahtumajärjestämistä. Tässä opinnäytetyössä esitetyn teorian pohjalta luodaan kehitysprojektina tapahtuman elämyksellisyyttä lisäävä tarina. Tarinallisuuteen haetaan lähteitä teeman mukaisesti suomalaisesta jouluperinteestä ja kulttuurista.

Työn toiminnallinen osuus toteutettiin Joulumaa-tapahtumaan siten, että työ valmistui ennen tapahtuman avautumista yleisölle 11.12.2015. Lyhyistä tarinan osista rakentuvaa polkua käytettiin luomaan tapahtuman teeman mukaista sisältöä, minkä avulla tapahtumakävijöille mahdollistettiin vaihtoehtoinen tapa Joulumaa-vierailulle joko seuraamalla tapahtuman läpi johdattavaa tarinaa tai poimimalla tarinasta omaan vierailuun sopivat osat.

Asiasanat: tapahtuma, tapahtuman järjestäminen, elämys, joulu, Joulumaa, Saaren Joulumaa

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism Management

HYVÄRINEN, KATRI:

Experience path development project
for Joulumaa event

Bachelor's Thesis in Adventure Tourism, 51 pages, 6 pages of appendices

Autumn 2015

ABSTRACT

Joulumaa is Keski-Uusimaa's training consortium Keuda's sale and market event that takes place at Horticulture Institute's facilities in Mäntsälä. The purpose of the event is to present the skills of Natural Resource and Environmental Economy Institute's students', as well as support the Institute's overall performance. The event offers a feel of Christmas, good quality hand made products, a garden shop and many more programme bits for its visitors.

The aim of this functional thesis was to design and execute an experiential path for the Joulumaa event. The purpose of the project was to enhance the visitors' experiences in the event by strengthening the event theme as a part of the execution, and through this engaging the visitor in the event.

In the theoretical part of this thesis, experiences, events and event management are examined. As a development project based to the theoretical part of this thesis, a story is designed to enhance event's experiential potential. To back up the story, themes are sought from the Finnish Christmas tradition and culture.

The functional part of this project was executed as a Joulumaa event before the event was due to open to the public on the 11th December 2015. A path consisting of short story parts was used to create a theme emphasizing content, to allow event visitors to explore Joulumaa in a new optional way, in which they can follow the path as a golden thread guiding them through the whole event, or pick the parts of the path most suitable for their own visit.

Key words: event, event management, experience, Christmas, Joulumaa, Saaren Joulumaa

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus	1
1.2	Toimeksiantajan esittely	2
1.3	Opinnäytetyön sisältö ja rakenne	2
2	ELÄMYS	4
2.1	Käsite ja määritelmä	4
2.2	Elämysten ryhmittely	6
2.3	Elämyskolmiomalli ja elämyksen elementit	8
2.4	Elämyksen vaikutus asiakkaiden sitouttamisessa	11
3	TAPAHTUMA	15
3.1	Tapahtuman käsite ja määrittely	15
3.2	Erilaisia tapahtumia	16
3.3	Joulumaa osana tapahtumien kirjoa	17
4	TAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN	19
4.1	Tapahtuman suunnittelu	19
4.2	Tapahtuman toteutus	20
4.3	Tapahtuman jälkihoito	21
5	JOULUMAA –TAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN	23
5.1	Joulumaan suunnittelu	23
5.2	Joulumaan toteutus	25
6	KEHITYSPROJEKTI: ELÄMYSPOJKU	30
6.1	Lähtötilanne	30
6.2	Suunnittelu	35
6.3	Tarinan kehittäminen	40
6.4	Toteutus	42
6.5	Arviointi	44
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	47
7.1	Opinnäytetyön tavoite ja toteutuminen	47
7.2	Opinnäytetyöprosessi ja kehittämismahdollisuudet	48
	LÄHTEET	50
	LIITTEET	52

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön kohteena on Joulumaa-tapahtuman suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Joulumaa on jouluteeman varaan rakentuva myynti- ja markkinatapahtuma, joka kerää vuosittain tuhansia ihmisiä paikan päälle tunnelmoimaan joulun aikaa. Tapahtuma järjestettiin ensimmäisen kerran Mäntsälässä joulukuussa 1999 ja tänä talvena se toteutetaan 17. kerran. Edellisen vuoden tapahtuman kävijämäärä nousi niin korkeaksi, että tapahtuman fyysisen toteuttamisen rajat tulivat vastaan. Näin ollen tapahtuman markkinoinnin sijaan tänä vuonna panostetaan tapahtuman sisällön kehittämiseen ja sitä kautta pyritään säilyttämään nykyiset asiakkaat tarjoamalla heille uusia kokemuksia ja elämyksiä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on Joulumaan teeman konkreettinen kehittäminen siten, että teeman kautta tapahtuman idea välittyy koko tapahtumatoteutuksen läpi ja lisää tapahtumakävijän kokemaa tapahtuman elämyksellisyyttä. Elämyksellisyyden avulla pyritään siten luomaan tapahtumakävijöille onnistuneita hetkiä Joulumaassa.

Opinnäytetyöhön kuuluvana kehitysprojektina suunnittelen ja toteutan Joulumaalle elämyspolun, joka tukee tapahtuman teemaa. Sisällöltään teemaa tukevan polun avulla tapahtumakävijälle luodaan vaihtoehtoja tapahtumavierailun etenemiseen ja sen sisältöön. Elämyspolku voi siten toimia tapahtumakävijän punaisena lankana johdatellen kävijän koko tapahtuman läpi tai sitten kävijä voi poimia polusta juuri itseään kiinnostavat osat ja niiden kautta löytää käyntiinsä uutta sisältöä. Elämyspolun tarkoitus on sitoa tapahtuman eri osat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja sitä kautta lisätä tunnelmaa.

1.2 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Keski-Uudenmaan koulutuskeskus Keuda ja sen Saaren kartanon toimintayksikkö. Keuda on Keski-Uudenmaan johtava nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen järjestäjä [Keuda 2015], joka kouluttaa ammattiin kaikilla ammatillisen koulutuksen aloilla. Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja, Keudan Saaren kartanon toimintayksikkö Mäntsälässä, järjestää luonnonvara- ja ympäristöalan koulutusta eli puutarhatalouden ja maatalouden opintoja. (Keuda 2015.)

Keudan Saaren kartanon toimintayksikkö suunnittelee ja toteuttaa vuosittain Joulumaa -tapahtuman, joka järjestetään opettajien, opiskelijoiden ja paikallisten yrittäjien yhteistyöllä. Tapahtuman tavoitteena on esitellä Keudan opiskelijoiden monipuolista osaamista ja tukea koulutusyksikön toimintaa. Tapahtuma on noin viikon mittainen ja se pitää sisällään torimyyntiä, joulukukkamyyntiä sekä muuta jouluisia ohjelmaa. Joulumaa toteutetaan oppilaitoksen puutarhalla. (Keuda 2015.)

1.3 Opinnäytetyön sisältö ja rakenne

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö rakentuu toiminnallisesta ja teoreettisesta osasta. Toiminnallisena osana olen mukana Joulumaa-tapahtuman suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä yhdessä Keudan opettajien ja oppilaiden kanssa. Tapahtumajärjestämiseen osallistumisen lisäksi suunnittelen ja toteutan Joulumaalle itsenäisen kehitysprojektin elämyspolun muodossa.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa esittelen elämyksen käsitteen ja perustelen elämyksellisyyden merkitystä liiketoiminnan tukena ja tapahtuman järjestämisessä. Tuon esiin tapahtuman käsitteen ja erilaiset tapahtumaryhmät sekä kerron tapahtuman käytännön järjestämisestä.

Tämän opinnäytetyöraportin aloitan esittelemällä opinnäytetyössä käyttämäni teoreettista viitekehystä. Toisessa luvussa tuon esille elämyksen käsitteen, minkä jälkeen kolmannessa luvussa siirryn

kirjoittamaan tapahtumista. Neljännessä luvussa käsittelen tapahtumajärjestämiseen liittyvää teoriaa. Teorian avulla pohjustan ratkaisuni elämyksellisen polun kehittämiseksi ja polussa käyttämäni teeman valitsemiseksi. Teoreettisen osan kautta pyrin siten perustelemaan lähtökohtani opinnäytetyön osana toteutettavalle kehitysprojektille.

Opinnäytetyöraportin viidennessä luvussa siirryn kuvaamaan Joulumaa-tapahtuman käytännön järjestämistä. Kerron tapahtuman suunnittelusta ja sen toteutuksesta osana opinnäytetyöprosessia, mistä luvussa kuusi jatkan edelleen elämyspolun kehitysprojektiin. Näin ollen opinnäytetyöraporttini ensimmäiset kappaleet käsittelevät prosessini teoreettista sisältöä ja viimeiset kappaleet keskittyvät toiminnalliseen osaan. Raportin viimeisessä kappaleessa esitän johtopäätökseni opinnäytetyöprosessista.

2 ELÄMYS

Elämys on nyky-yhteiskunnassa toistuvasti käytetty käsite. Se on levinnyt laajalti osaksi ihmisten taloudellisen ja sosiaalisen elämän eri osa-alueita, mikä on vaikuttanut siihen että ihmiset ovat nykyään korostuneen elämyshakuisia. (Piirainen, 2010.) Nykyään ihmiset haluavat kokea elämyksiä kaikilla elämän osa-alueilla, aina arjen yksittäisistä peruskulutushyödykkeistä laajoihin palvelu- ja tuotekokonaisuuksiin. Elämyksiä hyödyntämällä ihmisille pyritään myymään kaikenlaisia tuotteita ja palveluita ja sitä kautta elämyksen merkitys liiketoiminnassa on korostunut. (Saarinen 2002, 5.)

Mikä elämys sitten oikeastaan on ja miten se syntyy, voidaanko elämyksiä tuottaa? Tässä luvussa tuon esiin elämyksen käsitteen ja kerron siihen liittyvistä määritelmistä. Käsittelen elämystä osana nykyaikaista tuote- ja palvelusuunnittelua, minkä lisäksi tarkastelen elämystä liiketoiminnan näkökulmasta osana asiakkaiden sitouttamista.

2.1 Käsite ja määritelmä

Nykysuomen sanakirjan mukaan elämys on ”voimakkaasti vaikuttava kokemus, tapahtuma tai muu sellainen, joka tekee voimakkaan vaikutuksen” (Nykysuomen sanakirja 1996, 214). Tässä yhteydessä vaikutuksella viitataan positiiviseen kokemukseen, mitä tukevat myös ruotsin- ja saksankieliset ilmaisut ”upplevelse” ja ”Erlebnis”, joiden kautta positiivisuus näkyy jo ilmaisun rakenteessa (Kompola & Boxberg 2002, 27).

Elämyksen käsitettä tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että aiheeseen liittyvät käsitteet vaihtelevat käytetyn kielen mukaan. Lapin yliopiston menetelmätieteellisten tutkimusten kokoelmateoksessa ”Elämys – teollisuutta, taloutta vai jotakin muuta”, kirjoitetaan elämyksen käsitteen kääntämisen haasteista (Saarinen 2001). Suomen kielessä, kuten myös ruotsin ja saksan kielessä, sanat kokemus ja elämys ovat erillisiä käsitteitä, kun taas englannin kielessä niitä ei ole eroteltu toisistaan, vaan

molempia sanoja vastaamaan käytetään käsitettä ”experience”. Sana voi kontekstista riippuen tarkoittaa kokemusta tai elämystä ja tässä yhteydessä elämys ei myöskään sulje kokemusta pois. (Saarinen 2002, 6-7.)

Ero kokemuksen ja elämyksen välillä on erittäin kapea. Kokemus ei aina välttämättä ole elämys, mutta elämys on aina myös kokemus (Perttula 2007, 56–57). Komppula ja Boxberg kirjoittavat kokemuksen olevan sisällöltään tietoinen, kun taas elämys rakentuu emotionaaliseen pohjalle (Komppula & Boxberg 2002, 27, Saarisen 2001 mukaan). Myös Lipiäisen mukaan elämykset ovat luonnostaan persoonallisia: ne ovat aineettomia ja esiintyvät yksinomaan yksilön mielessä. Ne voivat ilmetä tunnetasolla, fyysisellä tasolla, älyllisellä tasolla ja jopa hengellisellä tasolla (Lassila 2002, 17, Lipiäisen 2001, 206 mukaan). Näin ollen elämys on kokemusta yksilöllisempi: se on subjektiivisesti ainutlaatuinen ja siksi vertailun ulkopuolella (Komppula & Boxberg 2002, 27, Saarisen 2001 mukaan).

Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus, nykyinen House of Lapland, määrittelee elämyksen seuraavasti:

”Elämys on moniaistinen, positiivinen, yksilöllinen ja kokonaisvaltainen tunnekokemus, joka jättää muistijäljen, ja joka voi johtaa kokijan henkilökohtaiseen muutokseen ja kehittymiseen” (Tarssanen & Kylänen 2005, 8)

Siinä missä kokemus on arkipäiväinen, elämys on erikoinen ja ainutlaatuinen.

Pinen ja Gilmoren (1999, 2-3) mukaan elämykset eroavat palveluista yhtä paljon kuin palvelut eroavat tavaroista. Kirjassaan *The Experience Economy* Pine ja Gilmore (1999) tuovat esille käsitteen elämystuotannosta. He nostavat elämystuotannon palvelutuotannon rinnalle omana talouden alanaan ja esittelevät eroja elämysten ja palvelujen välillä. Komppulan ja Boxbergin (2002, 28) vertailutaulukko, joka on laadittu Pinea ja Gilmorea (1999) mukailleen, havainnollistaa tehokkaasti eroja palvelujen ja elämysten välillä.

Pinen ja Gilmoren (1999) mukaan laaditusta taulukosta (taulukko 1) voidaan tulkita, että palvelutalous ja elämystalous ovat omia, erillisiä talouden tyyppejään. Palvelu ja elämys eroavat toisistaan niin ominaisuuksiltaan kuin myös toiminnoiltaan: elämys ja palvelu eivät vastaa toisiaan tuotteina.

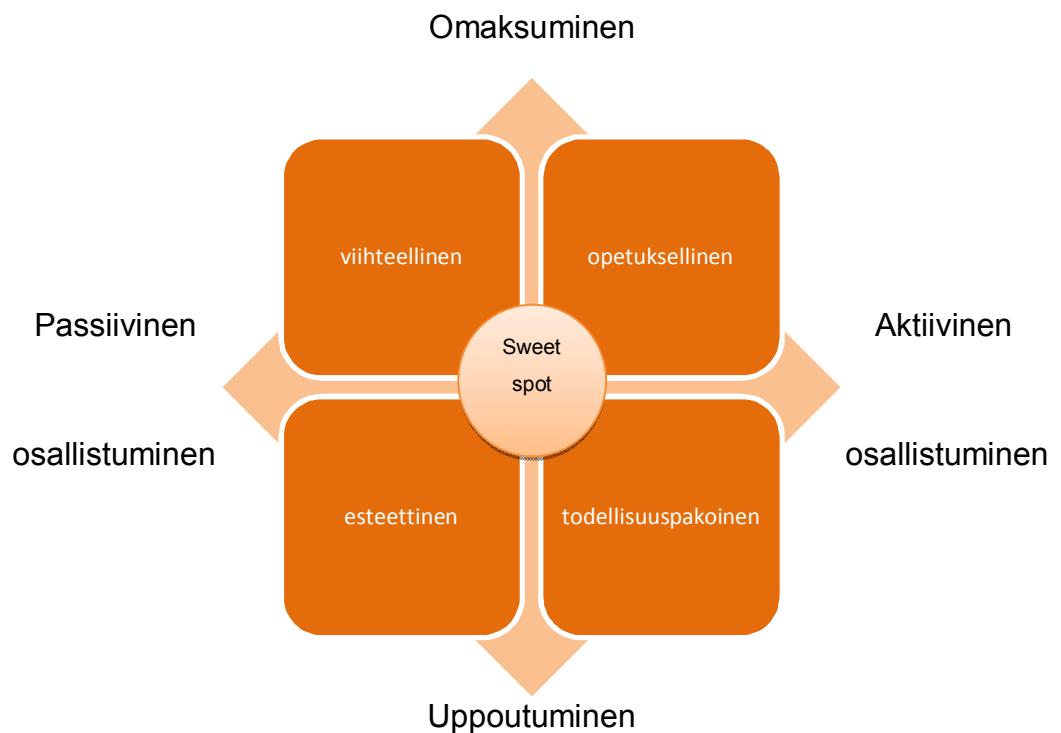
TAULUKKO 1. Palvelun ja elämyksen välinen ero (Komppula & Boxberg 2002, 28)

	<i>Palvelu</i>	<i>Elämys</i>
<i>Talouden tyyppi</i>	<i>Palvelutalous</i>	<i>Elämystalous</i>
<i>Toimintatapa</i>	<i>Jakelu</i>	<i>Järjestäminen</i>
<i>Hyödyketyyppi</i>	<i>Aineeton</i>	<i>Mieleenpainuva</i>
<i>Avainominaisuus</i>	<i>Räätälöity</i>	<i>Henkilökohtainen</i>
<i>Toimitustapa</i>	<i>Tilauksesta</i>	<i>Ilmenee ajan mittaan</i>
<i>Myyjä</i>	<i>Palvelunantaja</i>	<i>Järjestäjä</i>
<i>Ostaja</i>	<i>Asiakas</i>	<i>Vieras</i>
<i>Kysyntätekijät</i>	<i>Hyödyt</i>	<i>Tuntemukset</i>

2.2 Elämysten ryhmittely

Pine ja Gilmore (1999, 30) ovat jakaneet elämykset neljään eri tyyppiin: viihteellisiin, esteettisiin, opetuksellisiin ja todellisuuspakoiisiin elämyksiin. Elämyksen tyypit määräytyvät sen mukaan, minkälaisia ulottuvuuksia elämyksen kokemiseen liittyy. Seuraavassa kuviossa (kuvio 1) havainnollistan elämyksen ulottuvuuksia Pinen ja Gilmoren (1999,30) mallin mukaan.

KUVIO 1. Elämyksen alueet (Pinen & Gilmoren 1999, 30 mukaan)

Erityyppiset elämykset jakautuvat nelikentällä sen mukaan, minkälaisia ulottuvuuksia elämysten kokeminen pitää sisällään. Mallissa on kaksi ulottuvuutta: osallistumisen taso ja koettu yhteys. Vaakasuuntaisella akselilla havainnollistetaan osallistumisen taso, jonka toisessa päässä on passiivinen osallistuminen ja toisessa päässä aktiivinen osallistuminen. Pystysuuntaisen akselin avulla havainnollistetaan yhteyttä tai suhdetta ympäristöön. Sen toisessa päässä on omaksuminen ja toisessa päässä uppoutuminen. (Pine & Gilmore 1999, 30–31.)

Pinen ja Gilmoren (1999, 30) mallissa osallistumisen taso määritellään asiakkaan aktiivisuuden mukaan sen mukaan, osallistuuko asiakas itse tuotteen tai palvelun kokemiseen konkreettisesti jotakin tekemällä vai onko hän mukana sivusta seuraajana. Aktiivinen osallistuminen voi mahdollistaa opetuksellisen tai todellisuuspakoisen elämyksen syntymisen, kun taas passiivisesti osallistuvan elämyksellä voi olla joko viihteellisiä tai esteettisiä piirteitä. (Pine & Gilmore 1999, 30–31.)

Yhteyden taso Pinen ja Gilmoren (1999, 30) mallissa määräytyy asiakkaan kokeman yhteyden tai ympäristöön liittyvän suhteen kautta. Mallissa omaksumisella tarkoitetaan seuraamista, joka syntyy kun asiakas on kiinnostunut tuotteen tai palvelun toiminnasta ja jää tarkkailemaan sitä. Uppoutumisen kautta asiakas menee seuraamista pidemmälle liittymällä itse osaksi tapahtumaa. Uppoutumisen kautta voi syntyä joko esteettisiä tai todellisuuspakoisia elämyksiä, kun taas viihteelliset ja opetukselliset elämykset ilmenevät omaksumisen tasolla. (Pine & Gilmore 1999, 30–31.)

Kokonaisvaltaisin elämys syntyy silloin, kun elämysten osa-alueiden rajat hämärtyvät ja elämyksessä yhdistyy ominaisuuksia kaikilta elämyksen alueilta. Tästä muodostuu kuvion keskelle piste, jota Pine ja Gilmore kutsuvat nimellä ”sweet spot”. (Pine & Gilmore 1998, 101–102.)

Pinen ja Gilmoren (1998) mukaan yritystoiminnan kannalta tärkeää on määritellä, minkälaisia elämyksiä yritys voi tuotteidensa tai palveluidensa kautta asiakkaille tuottaa. He haastavat yritykset miettimään, millainen on se ainutlaatuinen elämys, jonka juuri kyseinen yritys voi tarjota. Pinen ja Gilmoren (1998) mukaan juuri tämä elämyksen tyyppi määrittelee toiminnan. Kokemusten räätälöinnin, teemoittelun ja draamallisuuden kautta voidaan siten taktisin valinnoin pyrkiä tuottamaan elämyksiä. (Pine & Gilmore 1998, 102–105.)

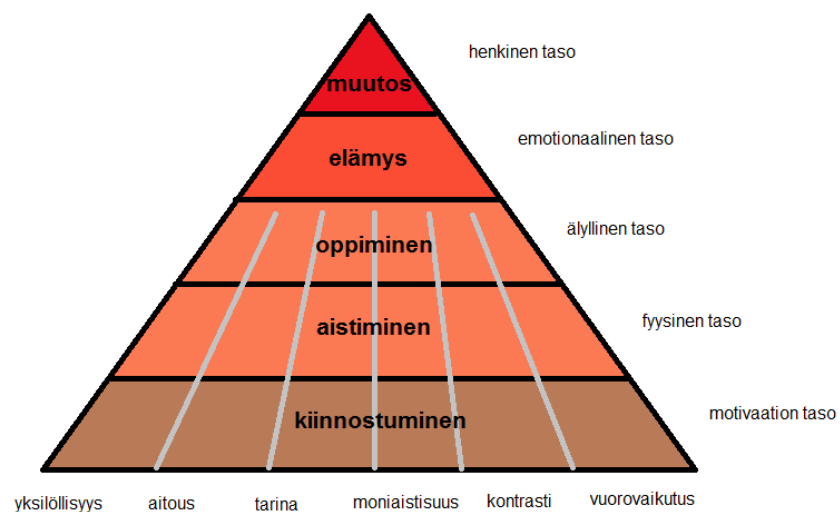
2.3 Elämyskolmiomalli ja elämyksen elementit

Koska elämys on yksilöllinen, subjektiivinen kokemus, sitä ei voida varsinaisesti tuottaa. Tästä samasta syystä elämyksen syntymistä ei voida taata (Komppula & Boxberg 2002, 28–29), mutta siihen voidaan kuitenkin vaikuttaa. Elämykselle voidaan luoda puitteet, joissa sen syntymiselle on paremmat mahdollisuudet. Näin ollen tuotteiden ja palveluiden elämyksellisyyttä voidaan pyrkiä lisäämään vaikuttamalla niihin elementteihin, joiden kautta tuotteen tai palvelun elämyksellisyyden rakentuu. Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskuksen (nykyinen House of Lapland) kehittämä elämyskolmiomalli (Tarssanen & Kylänen, 2005) tuo esiin tuotteen elämyksellisyyden rakentumiseen vaikuttavat elementit.

Elämyskolmio on suunniteltu työvälineeksi elämystuotteen suunnitteluun ja toteuttamiseen (Tarssanen 2009, 11–12).

Elämyskolmiomallissa (kuvio 2) elämyksen rakentumista tarkastellaan kahdesta näkökulmasta: tuotteen tai palvelun elementtien kautta ja asiakkaan kokemuksen tason kautta. Tuotteeseen tai palveluun liittyvät elementit muodostavat mallissa kolmion kannan. Kanta rakentuu kuuden elementin varaan, jotka kaikki yhdessä mahdollistavat elämyksellisen tuotteen tai palvelun kehittämisen. Kolmion oikealla sivustalla alhaalta ylöspäin nousee asiakkaan kokemuksen taso, joka ohjaa tuotteen tai palvelun aikaansaamaa tapahtumaa kolmion sisällä. (Tarssanen 2009, 11–12.)

KUVIO 2. Elämyskolmiomalli (Tarssanen & Kyläsen 2007, 114 mukaan)

Tässä kohtaa keskityn tarkastelemaan elämyskolmion pohjalla vaikuttavia tuotteen elämyksellisyyden elementtejä (yksilöllisyys, aitous, tarina, moniaistisuus, kontrasti ja vuorovaikutus) sekä niiden hyödyntämisen mahdollisuuksia tuote- ja palvelusuunnittelussa.

Yksilöllisyydellä viitataan tuotteen ainutlaatuisuuteen. Elämystuotteelle ominaista on ainutkertaisuus: se on sidottu tiettyyn aikaan ja tiettyyn paikkaan. Samanlaista kokemusta ei löydy muualta eikä elämys ikinä

toistu samanlaisena. Tuotteiden ja palveluiden suunnittelussa yksilöllisyyttä voidaan lisätä räätälöinnin avulla muokkaamalla tuotetta tai palvelua asiakkaan tarpeiden ja mieltymysten mukaan. Siten jokaiselle asiakkaalle pyritään luomaan erilainen, omanlaisensa tuote tai palvelu. Räätälöinnin mahdollisuudet ovat teoriassa loputtomat ja tuotteista voidaan tehdä hyvinkin yksilöllisiä, mutta koska räätälöinti nostaa hintoja, täytyy yrittäjän löytää oma paikkansa tasapainotella massatuotteen ja äärimmäisilleen räätälöidyn tuotteen välissä. (Tarssanen & Kylänen 2005, 9.)

Aitoudella kuvataan tuotteen tai palvelun uskottavuutta; sitä kuinka autenttisen kokemuksen tuote tai palvelu kokijassaan herättää. Aitous on pitkälti riippuvaista kokijansa omasta näkemyksestä ja siitä, miten juuri hän aitouden määrittelee. Eri ihmisillä voi olla hyvinkin erilaisia näkemyksiä aitoudesta, mutta tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä yrityksen on vain valittava oma näkökulma ja mentävä sen mukaan. Aitoutta voidaan tuoda esille esimerkiksi elämäntapaa tai kulttuuria esittelemällä. Tässä on kuitenkin tärkeää muistaa tuotteen eettisyys, ettei se loukkaa ketään. (Tarssanen & Kylänen 2005, 9-11.)

Tarina auttaa tekemään tuotteesta tiiviin ja yhtenäisen kokonaisuuden, jonka avulla tuotteen tai palvelun osat sidotaan mielekkäästi yhteen. Tällä tavoin asiakkaan kokemuksesta pyritään muokkaamaan eheä ja eloisa. Tarinan avulla herätetään asiakkaan mielenkiinto ja osallistetaan hänet tuotteeseen tai palveluun sekä älyllisellä että emotionaalisella tasolla. Hyvä tarina on huolellisesti mietitty, suunniteltu ja toteutettu. Se voi sisältää sekä faktan että fiktion elementtejä ja yhdistellä niitä kohdeyleisön tarpeet ja mieltymykset huomioiden. Tärkeää tarinan onnistumiselle on, ettei siinä esiinny keskenään ristiriitaisia elementtejä, sillä tarinan tarkoituksenahan on tukea ja vahvistaa tuotteen teemaa. (Tarssanen & Kylänen 2005, 9-11.)

Moniaistisuuden avulla työllistetään mahdollisimman monta kokijan aistia. Näkö-, kuulo-, tunto-, haju- ja makuaisti muodostavat perinteisen aistiryhmäkokonaisuuden, jonka useita aisteja stimuloimalla kokemuksesta

voidaan rakentaa moniaistinen. Oleellista moniaistisuuden luomisessa on kehittää useita ihmisaisteja hivelevä kokonaisuus, jossa aistit tukevat tuotteen teemaa ja auttavat luomaan yhtenäisen kokemuksen.

(Tarssanen & Kylänen 2005, 11.)

Kontrasti erottaa kokemuksen tavanomaisesta, minkä takia se on tärkeä kriteeri elämyksen syntymiselle. Se on eräänlaista vastakkain asettelua, jonka avulla pyritään erottumaan massasta ja luomaan erilaisuutta.

Kontrastiin liitetään usein eksoottisuuden käsite, joka nousee esiin kun asiakas kokee jotakin tavallisesta poikkeavaa ja arjesta irrallista. Mikä kenellekin luo eksoottisuutta, riippuu henkilön taustasta, esimerkiksi kansallisuudesta ja kulttuurista. Se mikä toiselle voi olla hyvinkin arkipäiväistä, voi toiselle olla eksoottinen elämys. (Tarssanen & Kylänen 2005, 11.)

Vuorovaikutus kokijan ja kokemuksen kohteen välillä vahvistaa koettuja käsityksiä ja tunteita. Sen kautta kokijalle voi syntyä yhteisöllisyyden tunne: tunne kuuluvuudesta, osana olemisesta. Vaikka elämyksiä voi kokea myös yksin, niihin kuuluu usein sosiaalinen ulottuvuus, jonka kautta kokijalle välittyy kokemus ryhmän arvostuksesta ja hyväksynnästä.

(Tarssanen & Kylänen 2005, 11–12.)

Edellä käsitellyt yksilöllisyyden, aitouden, tarinan, moniaistisuuden, kontrastin ja vuorovaikutuksen elementit vaikuttavat kaikki toteutuessaan myönteisesti elämysten syntymiseen. Varmistamalla elementtien olemassaolon ja toteutumisen, yritys voi luoda raamit tuotteensa elämyksellisyyden mahdollistamiselle. Elämyksellisyyteen vaikuttavia elementtejä korostamalla voidaan siten edesauttaa elämysten syntymistä.

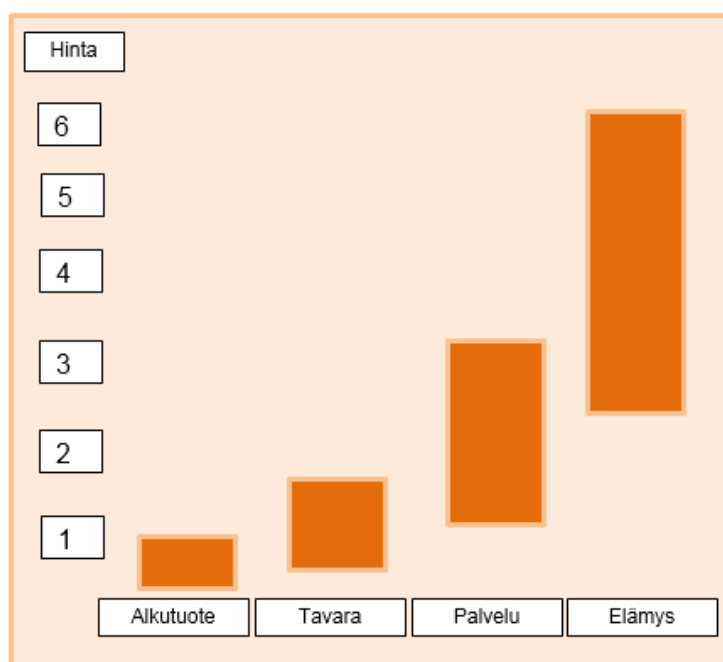
2.4 Elämyksen vaikutus asiakkaiden sitouttamisessa

Nykyaikana kilpailu on kovaa ja monet yritykset yrittävät houkutella asiakkaita edullisten hintojen avulla. Tämä näkyy kiristyneenä hintakilpailuna niin tuotteiden kuin palveluidenkin kohdalla. Moni tuottaja miettii, kuinka voisi saada tuotteistaan tarpeeksi voittoa ja samalla säilyttää

tuotteidensa vetovoiman niin, että asiakkaiden maksuhalu säilyy. Pine ja Gilmore (1999) ovat esittäneet ongelmaan oman ratkaisunsa: heidän mukaansa siirtyminen palvelutaloudesta elämystalouteen on ehto yrityksen kilpailukykyä säilyttämiseksi. Tekemällä taktisen valinnan ja hyödyntämällä elämystä osana liiketoimintaa, yritys luo puitteet menestymiselle. (Pine & Gilmore 1999, 1.)

Elämystuotteesta voidaan vaatia suurempi hinta kuin tavallisesta tuotteesta ja vieläpä siten, että asiakas on tyytyväinen maksaessaan tavallista korkeamman hinnan. Pinen ja Gilmoren (1999, 2) laatimassa mallissa kuvataan taloudellisen arvon kehittymistä tavallisen tuotteen ja elämystuotteen välillä.

KUVIO 3. Alkutuotteesta elämyksen järjestämiseen – taloudellisen arvon kehittyminen (Pinen & Gilmoren 1999, 2 mukaan)

Tässä kohtaa otan taloudellisen arvon kehittymisen esimerkiksi villan matkan alkutuotteesta aina villaa hyödyntävän elämyksen järjestämiseen saakka. Esimerkissä villamateriaali toimii alkutuotteena, joka saadaan lampaasta kerimällä. Alussa tuote on jalostamaton ja sen hinta hyvin edullinen. Kun villasta jalostetaan lankakerä, alkutuote muuttuu hyödykkeeksi. Hyödyke tai tavara on valmis käyttöä varten ja sen voi

ostaa kaupasta. Hyödykkeen hinta on jonkin verran alkutuotteen hintaa korkeampi. Hyödykkeestä voidaan yhä edelleen jatkaa kehitystä ja lankakerästä saadaan jalostamalla aikaan esimerkiksi villasukkapari. Villasukkapari on neulottu asiakkaalle valmiiksi ja mahdollisesti jopa muokattu asiakkaan toiveiden mukaisesti. Tämä vaihe kuvaa palvelua. Palvelun hinta on taas jonkin verran korkeampi kuin tavaran hinta. Palvelua vielä pidemmälle jalostamalla voidaan pyrkiä järjestämään elämyksiä. Esimerkiksi villasukkien kudontakurssi voi olla elämyksellinen tapa tutustua villaan materiaalina ja asiakas maksaa siitä mielellään enemmän.

Markkinoinnissa elämyksellisyyden lisäämisellä pyritään vaikuttamaan kuluttajan ostopäätökseen. Koska kuluttajan valinnat eivät aina ole järkiperäisiä, niihin voidaan pyrkiä vaikuttamaan tunteisiin vetoamalla. (Markkanen 2008, 20.) Kirjassa ”Myymläympäristö elämysten tuottajana – Myymäläsuunnittelun työpakki” Markkanen kirjoittaa kuluttajan ostopäätöksen syntymisestä seuraavasti: *Tutkimusten mukaan noin 50 prosentissa ostotilanteista tuotteen toiminnallinen merkitys on ostopäätökseen vaikuttava tekijä. Muissa tapauksissa päätökseen vaikuttavan tekijän voidaan ajatella olevan tuotteen emotionaaliset hyödyt, eli brändiin liittyvät piirteet tai sitten myyntipaikkaan liittyvät elementit* (Markkanen 2008, 24-25).

Markkasen (2008) mukaan kuluttajien ostokäyttäytymiseen voidaan vaikuttaa elämysten kautta. Luomalla asiakkaalle elämyksellinen ostosympäristö, ohjataan asiakasta kohti heräteostoksia. Heräteostokset ovat hetken mielihoiteesta tehtyjä, tunteiden ohjaamia ostopäätöksiä, joiden syntymistä elämykset edesauttavat. (Markkanen 2008, 20.)

Samalla tavalla kuin elämys toimii myyntiä edistävänä tekijänä myymäläympäristössä, se voi toimia myös myyntiä edistävänä tekijänä tapahtumassa. Luomalla puitteet elämyksen syntymiselle, tapahtumajärjestäjä lisää mahdollisuuksiaan saada aikaan myyntiä tapahtuman sisällä. Elämysten avulla asiakkaat sitoutetaan tuotteisiin tai

palveluihin. Tarjoamalla elämyksiä vahvistetaan siten asiakasuskollisuutta.
(Markkanen 2008, 24.)

3 TAPAHTUMA

3.1 Tapahtuman käsite ja määrittely

Tapahtuma on tilaisuus. Matkailun edistämiskeskuksen laatiman kulttuuritapahtumatutkimuksen (2009) mukaan tapahtumiksi voidaan laskea sekä pienempiä että suurempia tilaisuuksia seuraavasti:

Tapahtumaksi luetaan kontekstista riippuen melkein mitä tahansa pienistä, yksittäisistä tilaisuuksista aina massatapahtumiin saakka. (Matkailun edistämiskeskus 2009, 10).

Tapahtuman määrittelyssä yleisesti käytettyjä käsitteitä ovat ajallinen tilapäisyys, sosiaalisuus, sisällöllinen moninaisuus ja julkisuus (Getz 2005, 15). Näin ollen tapahtuman voidaan määritellä olevan yleisölle avoin, julkinen tilaisuus, joka on joko kertaluontoinen tai säännöllisenä toistuva järjestelmällinen ohjelmakokonaisuus (Matkailun edistämiskeskus 2009, 10).

Tapahtumia tarkasteltaessa voidaan huomata, että tapahtumien ytimessä ovat ihmiset ja ihmisten muodostamat verkostot (Picard & Robertson 2006, 3). Ensinnäkin koko tapahtuman olemassaolo edellyttää ihmisten työpanosta aina suunnittelusta järjestämiseen ja jälkihoitoon. Järjestäjien lisäksi osallisina voi olla yhteistyökumppaneita, talkoolaisia ja muita sidosryhmiä. Erityisen tärkeä rooli on yleisöllä, sillä tapahtumia ei kannattaisi järjestää jos niihin ei olisi osallistujia. Ihmisten sosiaalisuus ja tarve tehdä asioita yhdessä mahdollistavat tapahtumakulttuurin toiminnan. (Picard & Robertson 2006, 1.)

Koska tapahtumat sitouttavat tilapäisesti joukon ihmisiä ja muita resursseja työskentelemään tietyn päämäärän saavuttamiseksi, niille on ominaista projektimainen luonne (Getz 2005, 16). Tapahtumat voivat olla joko suunniteltuja tai spontaaneita (Matkailun edistämiskeskus 2009, 10), mutta onnistuneen tapahtuman rakentamisessa suunnittelu kannattaa tehdä huolella. ”Tapahtuma on tilaisuus” kirjassaan Vallo ja Häyrinen kirjoittavat osuvasti tapahtuman suunnitteluun liittyen:

Jos tapahtuma on järjestämisen arvoinen, on se aina vähintäänkin hyvän järjestämisen arvoinen (Vallo & Häyrinen 2008, 59).

3.2 Erilaisia tapahtumia

Tapahtumat voidaan jaotella niiden piirteiden ja ominaisuuksien mukaan erilaisiin tapahtumaryhmiin. Jaottelutapoja on monia ja tapahtumien jakamisessa voidaan nähdä muodostuvan useita erilaisia ryhmiä. (Matkailun edistämiskeskus 2009, 13.) Esimerkiksi Getzin (2005) näkemys tapahtumien jaottelusta jakaa tapahtumat kahdeksaan eri ryhmään niiden muodon ja julkisuuden mukaan. Jaottelussa omat ryhmänsä muodostavat siten kulttuuriset juhlat, taide-, kulttuuri- ja viihdetapahtumat, poliittiset ja valtiolliset tapahtumat, liiketoiminnan ja kaupankäynnin tapahtumat, opetukselliset ja tieteelliset tapahtumat, urheilutapahtumat, virkistystapahtumat sekä yksityiset tapahtumat. (Getz 2005, 19–30.)

Tapahtumien jaottelu voi perustua myös johonkin muuhun malliin, kuten tapahtuman koon tai sisällön mukaan ryhmittelyyn. Sisällön mukaan tapahtumat voidaan ryhmitellä kulttuuritapahtumiin, urheilutapahtumiin ja bisnestapahtumiin. Kulttuuritapahtumille tyypillistä on perustuminen jonkin kulttuurisen sisällön, esimerkiksi perinteen, ympärille. Usein kulttuuritapahtumat esittelevät paikallista kulttuuria ja pyrkivät juhlistamaan sitä tapahtuman välityksellä. Kulttuuritapahtuma voi olla myös kaupallinen tapahtuma. Urheilutapahtumiin lasketaan kuuluvaksi kaikki urheiluun liittyvät kilpailut ja niiden lisäksi myös urheilufestivaalit. Bisnestapahtumat puolestaan liittyvät liiketoimintaan. (Matkailun edistämiskeskus 2009, 12.)

Koon mukaan tapahtumien ryhmittely taas on jaettu paikallisiin tapahtumiin, päätapahtumiin, merkkitapahtumiin ja megatapahtumiin (Matkailun edistämiskeskus 2009, 12). Paikalliset tapahtumat ovat usein pieniä, tietyn alueen omia tapahtumia, jotka on suunnattu pääasiassa paikallisille asukkaille. Niille on tyypillistä pienimuotoisuus. Päätapahtumat ovat paikallisia tapahtumia suurempia niin kokoluokkansa kuin saamansa mediahuomion osalta. Päätapahtumat onnistuvat herättämään paikallista mielenkiintoa ja houkuttelemaan vierailijoita alueelle. Merkkitapahtumat

taas ovat päätapahtumia suurempia ja houkuttelevampia ja ne keräävät reilusti näkyvyyttä mediassa. Merkkitapahtumat ovat matkailullisesti merkittäviä ja ne tuovat tapahtumapaikkakunnalle kilpailuetua. Megatapahtumat ovat isoin tapahtumien ryhmä, joka saa osakseen näkyvyyttä maailmanlaajuisessa mediassa. Esimerkiksi Olympialaiset ovat megatapahtumia. (Matkailun edistämiskeskus 2009, 12.)

3.3 Joulumaa osana tapahtumien kirjoa

Getzin (2005) ryhmittelyn mukaan Joulumaa kuuluu taide-, kulttuuri- ja viihdetapahtumien ryhmään. Se edustaa suomalaista kulttuuriperinnettä jouluteemansa kautta ja siihen sisältyy esityksiä, näyttelyosuuksia, konsertteja ja muuta ohjelmaa. Monipuolisen ohjelmansa kautta Joulumaassa on myös piirteitä kulttuurisesta juhlatapahtumasta. Joulu on tärkeä kristillinen juhla, jonka uskonnollinen puoli näkyy myös Joulumaassa tapahtumatoteutukseen kuuluvan kirkon kautta. Joulumaan kirkossa tunnelma on harras ja siellä esitetään uskonnollista ohjelmaa. Kaupallisena tapahtumana Joulumaasta löytyy myös liiketoiminnan- ja kaupankäynnin tapahtumille tyypillisiä ominaisuuksia. Joulumaassa on torialue, jossa käydään kauppaa ja sen lisäksi joulukukkamyymälä. Tapahtuman kautta kerätään myös varoja koulun toiminnalle.

Sisällöltään Joulumaa vastaa selkeästi kulttuuritapahtumaa. Joulumaa rakentuu jouluteemalle, joka on osa suomalaista juhlakulttuuria. Joulu on Suomessa yksi vuoden tärkeimmistä ja odotetuimmista juhlista, jonka viettoon liittyy paljon erilaisia perinteitä eri puolilla Suomea. Joulumaa pyrkii nostamaan esille monenlaista jouluun liittyvää ohjelmaa monipuolisen toteutuksensa kautta ja siten luomaan joulutunnelmaa moneen makuun.

Joulumaa -tapahtuma voidaan kokonsa puolesta luokitella päätapahtumaksi. Tapahtumassa vierailee vuosittain tuhansia ihmisiä ja se on paikallisen yleisön keskuudessa erittäin suosittu, minkä lisäksi se kerää yleisöä myös kauempaakin. Tapahtuman vaikutus alueen paikallistalouteen on positiivinen, sillä tapahtuman avulla tuetaan alueen

koulutustoimintaa sekä paikallisia käsityöläisiä ja pienyrittäjiä. Tapahtuma on lisäksi saanut jonkin verran huomiota mediassa, ei vain mainonnan ja markkinoinnin avulla, vaan myös tapahtuman esittelyn kautta esimerkiksi uutisissa.

KUVA 1. Lehtiartikkeleita Joulumaasta Mäntsälä-lehdessä.

4 TAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN

Tapahtuman järjestämistä voidaan tarkastella prosessin näkökulmasta. Siinä joukko toisiinsa liittyviä toimintoja toistuu ja resurssien kautta muodostaa syötteestä tuotteen. Tapahtumajärjestämisessä samalla tavalla resursseja hyödyntämällä, tiettyjen vaiheiden ja tehtävien kautta järjestetään tapahtumia. Tapahtumaprosessi pitää sisällään kolme pääosaa, jotka ovat suunnittelu, toteutus ja jälkihoito. Tapahtuman onnistumisen kannalta kaikki vaiheet ovat tärkeitä ja niihin tulisi varata riittävästi aikaa. Erityisesti suunnitteluvaiheen merkitys tapahtuman onnistumiselle on suuri ja näin ollen suunnitteluvaihe vaatii eniten työtä. Suunnitteluvaiheen viitteellinen osuus tapahtumaprosessista on noin 75 %, toteutuksen 10 % ja jälkihoidon 15 %. (Vallo & Häyrinen 2008, 147.)

4.1 Tapahtuman suunnittelu

Tapahtuman järjestäminen alkaa suunnittelusta. Huolellinen suunnittelu valmistaa tapahtuman toteuttamista varten ja edesauttaa toteutuksen onnistumista, joten siihen kannattaa panostaa. Näin ollen voidaankin sanoa, että ”hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”. Suunnitteluvaiheeseen kannattaa siten varata tarpeeksi aikaa. (Vallo & Häyrinen 2008, 147–148.)

Suunnitteluvaihe alkaa tapahtuman ideoinnista. Ideoinnin tarkoituksena on löytää mahdollisimman paljon erilaisia ideoita tapahtuman toteuttamiseksi. Tässä vaiheessa ajatusten annetaan lentää ja ajatustyön apuna voidaan käyttää erilaisia ideoinnin työkaluja kuten ajatuskarttaa, aivoriihimenetelmää tai SWOT -analyysiä. Kaikki esille nousseet ideat ja ajatukset kannattaa kirjata ylös heti, sillä myöhemmin niitä ei välttämättä enää muista. Ideoinnin päätteeksi aikaansaadusta materiaalista karsitaan pois turhat kohdat ja jäljelle jäävät hyvät ideat hyödynnetään tapahtuman suunnittelussa. (Hirvinen 2001, 7.)

Sopivan idean löydyttyä käynnistetään varsinainen projekti. Ensiksi kartoitetaan resurssit, jotka määrittävät tapahtuman järjestämisen reunaehdot: mikä on mahdollista ja mikä ei, selvitetään vaihtoehdot ja

tehdään tarvittavat päätökset. Tästä siirrytään käytännön organisointiin. (Vallo & Häyrinen 2008, 147.)

Suunnitteluvaiheen aikana voidaan jo konkreettisesti alkaa valmistella tapahtuman toteutusta. Tällä tavoin tapahtuman suunnittelu ja sen rakentaminen etenevät rinnakkain ja valmistavat kohti tapahtuman toteutusta. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2001, 8.) Tämä on hyödyllistä myös ajankäytön kannalta, jotta tapahtuman konkreettinen toteutus saadaan valmiiksi määräajassa.

Kun tapahtumaa suunnitellaan ja sitä lähdetään toteuttamaan, mukaan prosessiin kannattaa ottaa mahdollisimman nopeasti kaikki ne, joiden työpanosta tapahtuman toteutuksessa tarvitaan. Tällä tavalla varmistetaan näiden henkilöiden saatavuus, mutta myös luodaan kaikille järjestäjille parempi sitoutuneisuus projektiin. Alusta asti mukana oleminen motivoi tavoitteiden saavuttamiseen, mikä edesauttaa tapahtuman onnistumista. (Vallo & Häyrinen 2008, 148.)

Usein ainakin isojen tapahtumien toteutuksessa käytetään työryhmämenettelyä, jossa jokainen työryhmä hoitaa tapahtuman tietyn osa-alueen suunnittelua ja toteuttamista. Näin ollen työryhmien perustaminen voi helpottaa tapahtuman toteutuksen organisointia ja edistää projektin sujumista. Avoin kommunikointi ja tiedonkulku työryhmien välillä on tässä erityisen tärkeää. Ryhmien välisen yhteistyön kautta pyritään saavuttamaan tavoitteet ja toteuttamaan tapahtuma onnistuneesti. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2001, 9.)

4.2 Tapahtuman toteutus

Tapahtuman toteutus rakentuu kolmesta vaiheesta: rakennusvaiheesta, itse tapahtumasta ja purkuvaiheesta. Rakennusvaihe on tapahtuman toteutuksen vaiheista työläin ja sen toteuttamiseen menee eniten aikaa. Sen aikana tapahtumalle pystytetään kulissit ja rekvisiitta laitetaan kuntoon. Näin ollen rakennusvaiheeseen kannattaa varata tarpeeksi aikaa, jotta toteutuksen saa onnistumaan. (Vallo & Häyrinen 2008, 153.)

Tapahtuman toteutus ja suunnitteluvaihe voivat olla osittain lomittaiset ja kulkea rinnakkain, minkä avulla mahdollistuu suunnitelmien joustavuus toteutukseen nähden niin tarvittaessa. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2001, 9.)

Itse tapahtuma kestää vain hetken. Kun ensimmäiset vierailijat saapuvat, tapahtuma on pyörähtänyt käyntiin. Tapahtuman avauduttua yleisölle se kulkee eteenpäin pienistä vastoinkäymisistäkin huolimatta. Tässä vaiheessa on vaikea enää muuttaa mitään tapahtuman toteutukseen liittyvää, minkä takia huolellinen suunnittelu on niin tärkeää tapahtuman onnistumisen kannalta. Meneillään oleva tapahtuma rullaa eteenpäin vauhdikkaasti ja se on nopeasti ohi. (Vallo & Häyrinen 2008, 153.)

Tapahtuma päättyy viimeisen vieraan lähtemisen jälkeen. Siitä alkaa purkuvaihe, jossa tapahtuman tilat raivataan ja kulissit tyhjennetään tapahtuman jäljiltä. Purkuvaiheessa tapahtuma-alue siivotaan siihen kuntoon, jossa se oli ennen tapahtuman rakentamista. Purkuvaihe on usein rakennusvaihetta nopeampi ja se saadaan tehokkaasti toteutettua. (Vallo & Häyrinen 2008, 153.)

4.3 Tapahtuman jälkihoito

Tapahtuman jälkihoitovaihe toteutetaan nimensä mukaisesti tapahtuman päätyttyä. Jälkihoito vaatii kuitenkin etukäteen suunnittelua, jotta se toimisi hallittuna osana tapahtumakokonaisuuden järjestämistä. Jälkihoidon osuus tapahtumaprosessista on noin 15 % ja sen tarkoituksena on luoda tapahtumalle hallittu viimeistely. (Vallo & Häyrinen 2008, 147, 168.)

Huolellisesti suunniteltu ja toteutettu jälkihoito kertoo siitä, että tapahtuma on alusta loppuun hyvin suunniteltu kokonaisuus (Heikkinen & Muhonen 2003, 125).

Jälkihoitovaiheen toteutustavan suunnittelu on hyvä toteuttaa osana koko tapahtuman suunnitteluvaihetta. Tällä tavoin toteutuksesta tulee harkittu ja sillä on suurempi todennäköisyys tukea tapahtuman kokonaisuuden onnistumista. Samalla jälkihoidon vaatimat kulut tulee budjetoitua, eikä

budjetissa tule myöhemmin ikäviä yllätyksiä unohdusten takia. (Heikkinen & Muhonen 2003, 125.)

Jälkihoidon avulla tapahtumajärjestäjä välittää kiitoksensa tapahtumassa mukana olleille: se on tapa osoittaa arvostusta kaikkia osallisia kohtaan. Kiitoksen kohteena toimivat siten kaikki tapahtuman järjestämiseen osallistuneet tahot, yhteistyökumppanit sekä tietysti tapahtuman kävijät. (Vallo & Häyrinen 2008, 168.)

Yksinkertaisimmillaan jälkihoitona voi toimia tapahtumassa osallisina olleille lähetetty kiitos. Kiitos kertoo asianomaisille arvostuksesta heitä kohtaan ja auttaa jättämään hyvän mielikuvan niin tapahtumasta kuin myös sen järjestäjästä. Jälkihoitoon voi kuulua myös materiaalien toimituksia, palautteiden keräämistä ja työstämistä ja yhteydenottopyyntöjen hoitamista. Näiden lisäksi tapahtuman yhteenvedon laatiminen on osa huolellisen jälkihoidon toteuttamista. (Vallo & Häyrinen 2008, 169.) Erityisesti silloin, kun tapahtuma on järjestetty onnistuneesti, jälkihoitovaiheeseen kannattaa panostaa (Heikkinen & Muhonen 2003, 125).

5 JOULUMAA –TAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN

Joulumaan suunnittelusta vastaa Keudan ammatillisen oppilaitoksen Saaren kartanon koulutusyksikkö. Toimipisteen opettajat toimivat tapahtuman vastaavina ja tapahtuma toteutetaan opettajien ja oppilaiden yhteisenä projektina. Lisäksi tapahtuman toteutuksessa on mukana yhteistyökumppaneita eri toimialoilta. Tapahtuman suunnittelussa hyödynnetään vanhaa tapahtumapohjaa, joka toimii mallina myös toteutukselle. Vuosittain järjestettävä Joulumaa on kuitenkin joka kerta ainutlaatuinen ja erilainen, sillä tapahtumaa pyritään kehittämään aktiivisesti.

5.1 Joulumaan suunnittelu

Joulumaata suunniteltaessa nostin esille tapahtuman historian ja sain selville, että Joulumaa järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1999. Idea tapahtuman järjestämiseen lähti halusta esitellä koulun toimintaa ja vahvaa osaamista. Samalla haluttiin tehdä jotain uutta ja erilaista. Ajatus puutarhan tiloissa järjestettävästä jouluteemaisesta tapahtumasta tuntui ainutlaatuiselta ja sitä päätettiin lähteä kehittämään. Tapahtuman kehittämisessä ovat alusta asti olleet mukana koulun pitkäaikaiset opettajat ja henkilökunnan jäsenet. Osa heistä on myös edelleen mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Joulumaata, joka järjestetään Mäntsälässä vuosittain.

Alkuperäisessä ideassa Joulumaa -tapahtumasta esille nousi kaksi jouluteeman mukaista elementtiä, joiden tapahtumassa haluttiin näkyvän: joulukirkko ja joulutori. Joulukirkon rooli osana suomalaista jouluperinnettä oli järjestäjille tärkeä. Kirkon avulla haluttiin rakentaa tapahtumalle vahva teema ja lisätä jouluista tunnelmaa. Kirkosta pyrittiin luomaan mystinen ja tunnelmallinen paikka, johon tapahtumavierailija voi tulla rauhoittumaan jouluisten kiireiden keskellä. Toinen joulun teemaan kuuluva elementti oli joulutori, jossa tunnelmasta kehittyisi aivan toisenlainen. Idea joulutorista sisälsi vipinää ja vilskettä, iloista tekemistä sekä monenlaista nähtävää. Myöhemmin tapahtumaidea laajentui ja siihen lisättiin sisältöä.

Joulumaan vuosittaisessa suunnittelussa hyödynnetään aikaisempien tapahtumatoteutusten mallia sopivin osin. Toteutuksessa on säilytetty alkuperäinen idea kirkosta ja torista, joita on sittemmin täydennetty kehittämällä uutta sisältöä. Perinteisten kirkon ja torin lisäksi nykyään Joulumaassa järjestetään kahvio, ravintola, kota, liukumäki, tonttupolku, joulumetsä eläimiseen ja monenlaista oheisohjelmaa.

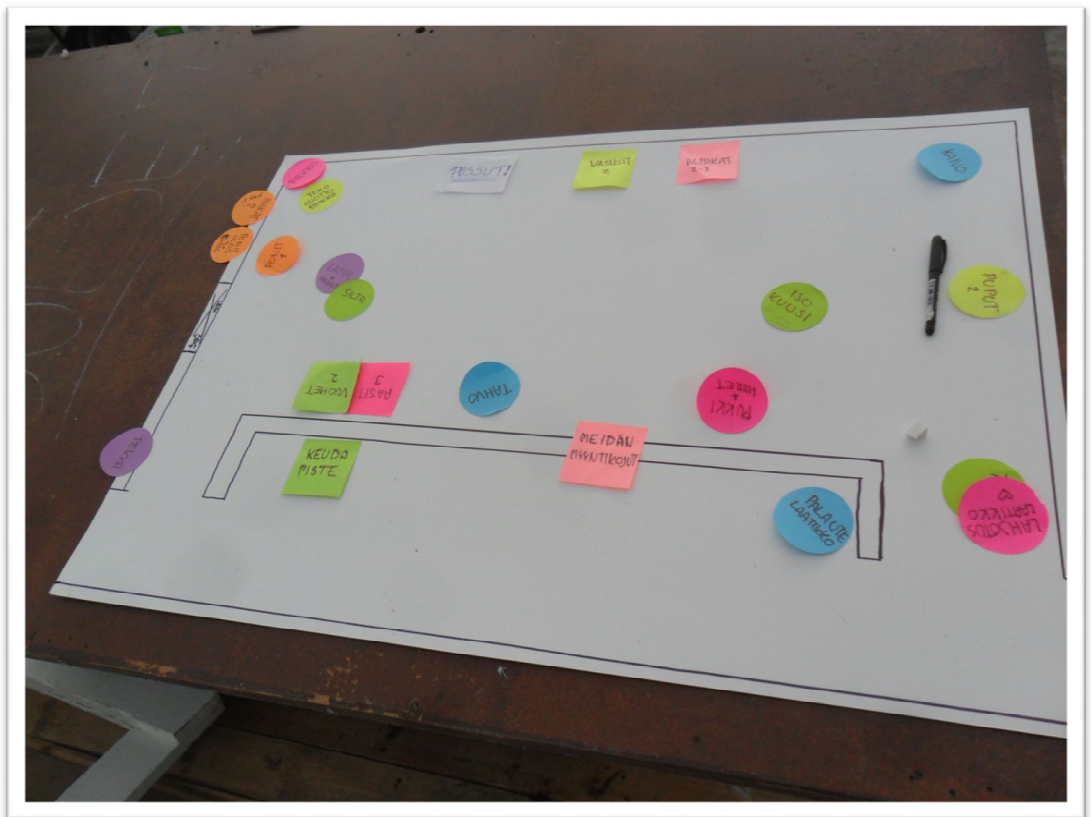
Vuosien saatossa Joulumaa on kasvanut tapahtumana niin sisällöllisesti kuin myös kävijämäärältään. Tänä vuonna Joulumaa toteutetaan 17. kerran. Viime vuonna talvella 2014 Joulumaa rikkoi kävijämääräennätyksensä, kun tapahtumassa vieraili noin 22 000 kävijää. Tapahtuman järjestäjä ei toivo tapahtumaan enää edellistä vuotta enempää vierailijoita, sillä tapahtuman fyysinen toteutus hankaloituu, jos vierailijoita tulee enemmän. Sen sijaan järjestäjä haluaa säilyttää edellisenä vuonna saavutetun kävijämäärän ja pitää kiinni pitkäaikaisista vierailijoista. Tähän se pyrkii uudistamalla tapahtumaa ja kehittämällä siihen uutta sisältöä, kuitenkin vanhoja perinteitä unohtamatta.

Tässä kohtaa minun opinnäytetyöprosessini kohtasi Joulumaan kehitystoiveiden kanssa ja pääsin mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja kehittämään Joulumaata. Esitin idean Joulumaalle toteutettavasta uudesta sisällöstä ja siihen vastattiin hyvin myönteisesti. Opinnäytetyöni toteutettavaksi projektiksi muodostui kehittämistyö, jossa luotiin uutta sisältöä tapahtumaan elämyspolun avulla.

Tänä vuonna Joulumaa -tapahtuman varsinainen suunnitteluprosessi käynnistyi loppusyksystä. Edellisen vuoden tapahtuman palautteen perusteella, aikaisempien toteutusmallien ja uusien ideoiden yhdistelemisen kautta lähdettiin suunnittelemaan Joulumaata 2015. Suunnittelussa ovat olleet mukana useat koulun opettajat ja henkilökunnan jäsenet sekä heidän lisäksi oppilasryhmiä sekä omasta koulusta että muualta. Joulumaan suunnittelu ja toteutus on siten jaettu työryhmiin, jotka itsenäisesti hoitavat tapahtuma-alueiden suunnittelua ja rakentamista.

Itse tuloin mukaan Joulumaan suunnitteluun lokakuussa, jolloin tapahtuman ideointi oli jo toteutettu ja projektissa oltiin siirrytty suunnittelemaan tapahtuman toteutusta. Tapahtuman suunnittelu ja toteutus kulkivat koko ajan rinnakkain siten, että suunnittelun ohessa konkreettista tapahtuman toteutusta rakennettiin samaan aikaan. Tämä oli tapahtuman toteuttamisen kannalta toimiva ratkaisu, sillä suunnitelmissa voitiin joustaa tarvittaessa.

KUVA 2. Joulumaan suunnittelua opiskelijaryhmässä.

5.2 Joulumaan toteutus

Joulumaan tapahtumatoteutusta pääsin alusta asti mukaan seuraamaan. Tapahtuma-alueena toimiva puutarhan alue oli tuolloin ehditty jo tyhjentämään valmiiksi, mikä mahdollisti Joulumaan rakennustöiden aloittamisen. Tapahtuman rakentamista varten oli laadittu suunnitelmat, joita sitten alettiin toteuttaa käytännössä fyysisesti. Rakentaminen aloitettiin marraskuun alussa ja sille varattiin aikaa puolitoista kuukautta.

Rakentamisessa lähdettiin liikkeelle päärakennuksen valmisteluista. Päärakennus jakautuu Joulumassa kahteen osaan, joista toisessa osassa järjestetään joulumetsä, kirkko ja torimyynti. Kyseisen alueen keskellä on kirkon paikka, joulumetsän ja torimyyntialueen välissä. Kirkon sijainti tapahtuma-alueen keskellä vaati järjestelyjen aloittamista juuri kirkon rakentamisesta, koska tilaan ei ole erillistä omaa sisäänkäyntiä, vaan sinne pääsee vain kulkemalla toisten tilojen läpi ja siksi kirkossa tarvittavat rakennusmateriaalit oli kuljetettava pois alta ennen muiden tilojen rakentamisen aloittamista. Näin ollen rakentaminen aloitettiin kuljettamalla kaikki kirkossa tarvittava suurikokoinen rakennusmateriaali valmiiksi kirkon tiloihin. Materiaaleihin kuului muun muassa suuri määrä lautoja kirkon penkkien rakentamista varten ja kookkaita kivimateriaaleja sisustuksessa käytettäväksi.

KUVA 3. Joulumaan kirkon rakentamista.

Rakentaminen jatkui kirkossa ja sen molemmilla puolilla kaikilla alueilla omana projektinaan. Jokaisen tilan rakentamisesta vastasi tietty työryhmä.

Jokaista työryhmää johtamassa oli vastuupettaja, joka koordinoi rakentamisen toteutumista suunnitelmien mukaan. Opettajat toimivat projektin ohjaajina ja opiskelijat osallistuivat tapahtuman konkreettiseen toteutukseen.

Joulutorin alue muodostettiin kahdesta kasvihuoneesta, joihin tehtiin kaksi erillistä torimyyntialuetta. Ensimmäinen torimyyntialue rakennettiin perinteiseen tapaan myyntipöytiä varten ja toinen torialue enemmän toiminnalliseen muotoon. Ensimmäisen torialueen rakentamisessa hyödynnettiin aikaisempien tapahtumien mallia muun muassa myyntipöytien määrän ja sijoittelun suhteen. Aikaisempina vuosina toimivaksi todettua mallia ei koettu tarpeelliseksi muuttaa. Myyntipöytien rakentamista varten varatuista materiaaleista kasattiin torimyyntipöydät, jotka somistettiin pöytäliinon avulla. Liinat kiinnitettiin tällä kertaa teipeillä, mikä oli uusi menetelmä.

Toinen torialue toteutettiin väljemmäksi, jotta sitä voitiin käyttää hyväksi tapahtuman ohjelmanumeroiden toteuttamisessa. Toimintatoriksi nimetty alue rakennettiin osittain myyntipöytien varaan ja osittain muulle ohjelmalle. Tilan keskelle jätettiin avara kohta joulukuusinäyttelyä varten ja toiselle seinustalle rakennettiin kampaamo, jossa opiskelijatyönä tehtäisiin tapahtumakävijöille kampauksia. Toimintatorilla järjestetään tapahtuman aikana myös kukkiensidontakilpailut, mitä varten alueelle jätettiin väljemmin tilaa.

Joulumetsän alueen suunnittelussa ja rakentamisessa opiskelijat saivat suurimman vastuun. Opettaja koordinoi projektin etenemistä ja opiskelijat suunnittelivat ja rakensivat toteutuksen. Joulumetsän tilan halki tehtiin ovelta ovelle kulkeva, kokonaisuuden läpi johdettava polku. Polun varrelle rakennettiin aitaukset eläimille, jotka olivat tulossa tilaan näyttille. Eläinten aitausten suunnittelussa oli huomioitava eläinten koot ja niiden sijoittelu. Tapahtumaan saatiin mukaan lampaita, vuohia, alpakoita, vasikoita, kaneja ja sikoja. Osa eläimistä tuli tilaisuuteen ulkopuoliselta omistajalta. Lampaita sijoitettiin myös joulukirkon puolelle seimiasetelmaan.

KUVA 4. Joulumetsään rakennettiin aitaukset eläimille.

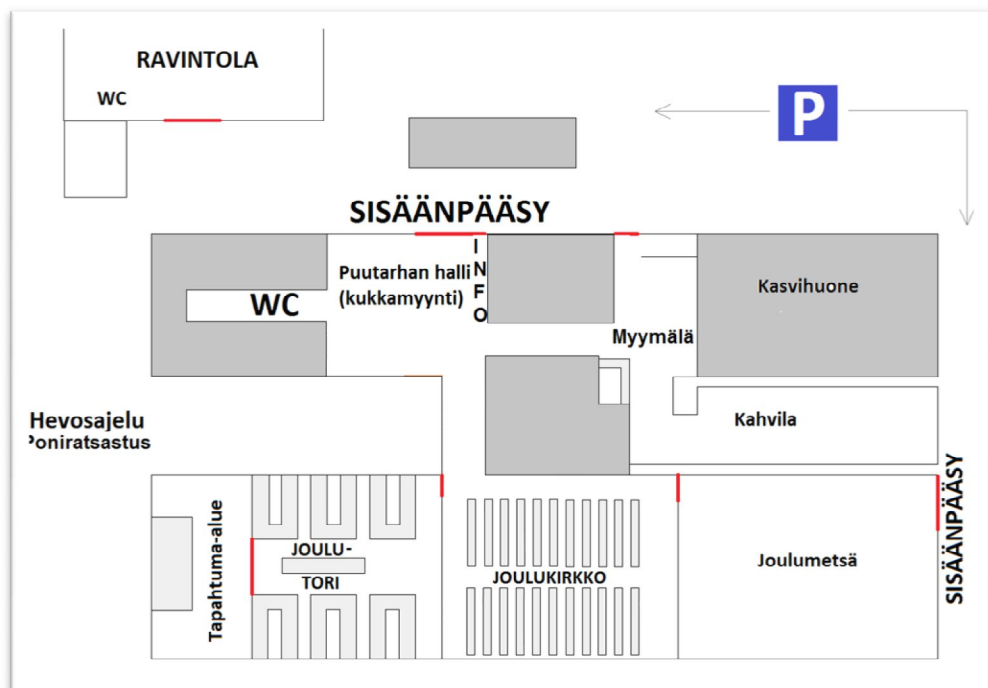
Päärakennuksessa sijaitsevat myös kahvila-alue ja joulukukkamyymälä. Kahvila-alueelle järjestettiin pöydät ja tuolit somisteluineen sekä mahdollisuus ostaa ja nauttia pientä purtavaa tapahtuman aikana. Joulukukkamyymälä toimi puutarhamyymälän ja siihen kuuluvan kasvihuoneen alueella. Tapahtumaa varten kasvatettiin suuri määrä joulukukkia myyntiin. Joulutähtiä oli montaa eri väriä ja kokoa ja myös hyasintteja löytyi myyntiin. Joulukukkamyyntiä varten hankittiin uusia langattomia maksupäätteitä.

Kaikki päärakennuksen tapahtuma-alueet somistettiin tapahtuman teemaan sopivalla tavalla mahdollisuuksien mukaan. Kasvihuoneiden seiniä ei lähdetty peittämään kokonaan, koska haluttiin säilyttää kasvihuoneiden ilme ainutlaatuisena tapahtumapaikkana. Seinäkoristeita ei myöskään laitettu koko seinien pituudelta, jotta somisteet eivät eristäisi tilan lämpöjä ulos.

Tapahtumakäytössä on päärakennuksen lisäksi yksi sivurakennus, johon järjestettiin ruokailumahdollisuus tapahtumakävijöille. Koulutilan keittiö toimii Joulumaan ravintolan keittiönä ja sinne järjestettiin ruokailu tapahtuman ajaksi. Ruokailu toimii Joulumaassa buffet -tyyppisesti ja ruokailutila somistettiin tapahtuman teemaan sopivaksi. Samassa rakennuksessa olevat luokkahuoneet otettiin hyötykäyttöön yksityistilaisuuksien järjestämistä varten, jotta niissä voitaisiin tapahtuman aikana järjestää yrityskahvituksia. Osa tiloista toimi myös esiintyjien pukuhuoneena ja osa varastona.

Tapahtuma-alueen reunalle, ulos metsän laitaan tehtiin lyhyt tonttupolku, joka koristeltiin lyhdyin, jouluvaloin ja aiheeseen sopivin koristein. Sen läheisyyteen toteutettiin lapsille liukumäki säävarauksella. Tapahtuma-alueen pihaan järjestettiin eväidensyöntipaikka kodalla. Kodalle varattiin tulentekotarvikkeet ja matkailualan opiskelijoiden tehtävänä oli huolehtia kodan toiminnasta. Pihaan varattiin tilaa myös jätkänkynttilöiden esittelyä varten, poniajelua varten sekä poroille. Parkkipaikat puutarhan pihassa varattiin kaikki tapahtumavieraita varten, mistä tiedotettiin sekä henkilökuntaa että opiskelijoita hyvissä ajoin ennen tapahtumaa.

KUVA 5. Kartta Joulumaan tapahtuma-alueesta (Keuda, 2015)

6 KEHITYSPROJEKTI: ELÄMYSPOJKU

Osana opinnäytetyöprosessia suunnittelin ja toteutin Joulumaa-tapahtumaan elämyspolun projektin muodossa. Projekti toimi opinnäytetyöprosessini toiminnallisena osana yhdessä Joulumaa-tapahtuman suunnitteluun ja järjestämiseen osallistumisen kanssa. Valintani suunnitella ja toteuttaa projektimuotoinen tuote perustui käytännön tarpeeseen ja omaan visioon siitä, että haluan toteuttaa enemmän käytännönläheisen kuin tutkimuksellisen opinnäytetyön. Elämyspolkuun liittyvässä elämyksellisyyden tarkastelussa keskityin tässä kohtaa vain tapahtuman fyysisten elementtien kehittämiseen.

6.1 Lähtötilanne

Projekti lähti liikkeelle tapahtumajärjestäjän tarpeesta kehittää Joulumaa -tapahtumaa. Alussa ei ollut vielä varmaa, minkälaiseen kehitysprojektiin olisi tarvetta ja tapahtumajärjestäjä antoikin minulle vapaat kädet lähteä ideoimaan. Ainoana toiveena tapahtumajärjestäjän puolelta oli, että kehittämisen tuloksena olisi jotakin konkreettista, asiakkaalle näkyvää sisältöä itse tapahtumaan. Näin ollen tavoitteena oli siis keksiä miten Joulumaata voitaisiin kehittää konkreettisella tavalla ja mielellään siten, että kehitysidea voitaisiin huomioida silloin jo suunnitteilla olleen vuoden 2015 Joulumaan toteutuksessa.

Joulumaa oli minulle tuttu tapahtuma jo ennen projektin aloittamista, mikä oli projektin suunnittelussa ja toteuttamisessa niin minun kuin tapahtumajärjestäjänkin kannalta selkeä etu. Kun suunniteluja aloitettiin, tilat olivat tyhjillään ja sellaisen joka niissä ei ole Joulumaan aikana ennen vierailut, on vaikea kuvitella miten paljon somistamisella voidaan saada aikaan. Näin ollen olin jo itse hyvin selvillä siitä, millaista tapahtumaa ollaan järjestämässä ja miten minä voisin tuoda siihen jotain uutta. Myös tapahtumajärjestäjä oli mielissään siitä, että tapahtuman konsepti oli tuttu, mutta näkökulma tapahtuman järjestämiseen erilainen. Tällä tavalla tapahtuman kehittämiseksi voisi tapahtumajärjestäjän mukaan löytyä aivan

uudenlaisia mahdollisuuksia. Tapahtumajärjestäjä halusi hyödyntää uutta, ulkopuolista näkökulmaa tapahtuman kehittämisessä.

KUVA 6. Tyhjät kasvihuoneet vaativat mielikuvien hyödyntämistä.

Tarkastelin Joulumaata erilaisista näkökulmista miettien, miten tapahtumaa voitaisiin kehittää. Tapahtumalla oli jo oma perinteensä, joka haluttiin säilyttää, mutta johon haluttiin tuoda mukaan uutta näkökulmaa. Koska kyseessä oli konkreettinen kehitysprojekti, jonka avulla haluttiin luoda tapahtumaan uutta sisältöä, päätin lähteä liikkeelle tuotesuunnittelun näkökulmasta. Tavanomaisen tuotesuunnittelun sijaan halusin kuitenkin tuoda tässä kohtaa esille elämysmatkailuun liittyvää osaamistani ja valitsin sitä kautta projektini näkökulmaksi elämyksellisen tuotteen suunnittelun.

Aloitin projektin ideoinnin tarkastelemalla koko Joulumaa -toteutusta elämyksellisyyden elementtien avulla. Tässä kohtaa kyseinen menettely mahdollistui, koska Joulumaa -konsepti oli minulle tuttu ja pystyin käyttämään omia mielikuviani Joulumaasta tapahtuman elämyksellisyyden arvioinnissa. Omaan kokemukseeni peilaten mietin Joulumaan elämyksellisyyden toteutumista, josta seuraavaksi esitän oman arvioni.

Joulumaan elämyksellisyyden arvioinnin työkaluna olen käyttänyt edellä esittelemääni Elämyskolmiomallia (Tarssanen & Kylänen 2007, 114). Elämyskolmion avulla arvioin Joulumaata tuotteen roolissa. Mitkä kaikki tuotteen elementit Joulumaan kohdalla mahdollistavat elämyksen syntymisen ja mitä elementtejä täytyy kehittää? Yksilöllisyyden, aitouden, tarinan, moniaistisuuden, kontrastin ja vuorovaikutuksen elementtien arvioinnilla esitän näkemykseni Joulumaan elämyksellisyyden kehitysmahdollisuuksista.

Jouluteemainen tapahtuma ei ole teemansa puolesta yksilöllinen, sillä joulua hyödynnetään useissa eri tilaisuuksissa ja usealla eri tavalla. Joulun alla monet kaupungit järjestävät omia joulutapahtumia, kuten joulutoreja ja joulumarkkinoita, eikä idea joulumaastakaan ole ainoa laatuaan. Erityisesti Lappi on tunnettu joulun ajan tapahtumistaan. Saaren Joulumaasta yksilöllisen kuitenkin tekee sen muista vastaavista tapahtumista eroava toteutus: Joulumaan tapahtumapaikkana toimiva kasvihuoneympäristö on joulutapahtumalle erikoinen.

Joulumaassa jouluteema on rakennettu kasvihuoneympäristöön. Alkuperäisen toteutusidean mukaan ilmeessä on annettu näkyä myös aidon kasvihuoneen. Tämä ilmenee käytännön tapahtumatoteutuksessa siten, että kasvihuoneiden rakenteita ei ole pyritty piilottamaan, vaan niiden annetaan näkyä, jotta vierailija tietää olevansa kasvihuoneessa. Kasvihuoneilmettä on Joulumaassa kuitenkin muokattu vastaamaan tapahtuman jouluteemaa. Tämä näkyy jouluisessa koristelussa ja somistuksessa: tapahtuman eri tilat on rakennettu vastaamaan teeman mukaista jouluaihetta. Joulumaassa aitous ilmeneekin siten, että tapahtuma osoittaa, kuinka joulun tunnelman voi luoda mihin tahansa paikasta riippumatta.

Joulumaalla on jo perinne paikallisten joulutapahtumien keskuudessa. Vuoden 2015 tapahtumatoteutus on jo 17. kerta, kun Joulumaa järjestetään. Osa tapahtuman vierailijoista on käynyt tapahtumassa alusta asti, mutta joka vuosi tapahtuman kävijämäärä on kasvanut ja myös uudet kävijät ovat löytäneet Joulumaan. Erityisesti uusille kävijöille Joulumaan

perinne ei ole tuttu, eikä heille juurikaan ole saatavilla tietoa tapahtumasta. Joulumaan kotisivut ovat hyvin minimaaliset ja siellä esitetään vain uuden tapahtuman ohjelma. Itse tapahtuman aikanakaan tapahtuma-alueelta ei löydy mitään Joulumaan taustasta kertovaa materiaalia. Todenperäisen tarinan puuttumisen lisäksi tapahtumatoteutuksesta puuttuu myös fiktiivisen tarinan käyttö. Yksinkertaisesti voidaan siis todeta, että Joulumaalta puuttuu tarina.

Aisteja hivellään Joulumaassa monella tavalla. Toteutuksesta löytyy koettavaa kaikille aisteille: näkö-, kuulo-, haju-, maku- ja tuntoaisti virittyvät toimintaan ympäri Joulumaan tapahtumatoteutusta. Erityisesti tapahtuman visuaaliseen ilmeeseen on panostettu mittavien koristusten ja somistusten muodossa niin että Joulumaassa puutarhan alueelle on onnistuttu luomaan jouluinen ilme. Tapahtuman ohjelmissa hyödynnetään musiikkia ja erityisesti joululaulujen kautta luodaan jouluista tunnelmaa. Myös osassa tapahtumatoteutuksen alueita, kuten joulumetsässä, käytetään äänitehosteita tunnelman lisäämiseksi. Koska tapahtumapaikkana toimiva puutarhan alue muodostuu sekä ulko- että sisätiloista, alueella on monenlaisia tuoksuja. Ulkona tuoksuu raikas talvi-ilma ja kodalta nousee savun tuoksu. Sisällä tuoksuvat joulukukat, joulupiparit ja havunoksat. Makuja taas on tarjolla tapahtuma-alueen ravintolassa ja kahvilassa, minkä lisäksi Joulumaan joulutorilla voi saada myös jouluisia maistiaisia. Tuntoaisti työllistyy tapahtuman eri osa-alueilla, kirkon puisia penkkejä tunnustellen, lampaan pehmeää villaa silittäen ja monella muulla tavalla. Kokonaisuudessaan Joulumaa tarjoilee jokaiselle aistille jotakin.

KUVA 7. Joulutähdet tuoksuvat miedosti.

Joulumaahan kontrastia luo tapahtuman ainutlaatuinen toteutus. Puutarhat muuntuvat Joulumaan aikana uuteen uskoon ja poikkeavat siten tavallisesta. Jos on nähnyt puutarhan kesällä ja tulee katsomaan sitä Joulumaan aikana talvella, varmasti hämmästyttävään aikaan saadusta muutoksesta. Perinteisen joulutapahtuman järjestämisen näkökulmasta puutarhalla järjestetty tapahtumatoteutus on myös erikoisuus. Saaren Joulumaa on alueensa ainoa puutarhaa tapahtumapaikkana hyödyntävä tilaisuus ja ehkä samalla jopa Suomen ainoa lajissaan. Joulumaassa on tarjolla erilaista ohjelmaa ja erilaisia tiloja, jotka muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, jossa jokaiselle löytyy jotakin. Tapahtumasta löytyy kirkko, joulumetsä ja joulutori, kaikki saman katon alta. Näin ollen tapahtumassa viihtymiseen on luotu hyvät edellytykset monentyyppisille vierailijoille.

Vuorovaikutus Joulumaassa on tärkeässä asemassa, koska kyseessä on yleisötapahtuma. Tapahtumassa vierailee vuosittain tuhansia ihmisiä, mikä tarkoittaa käytännössä sitä että tapahtuma-alueella on vilkasta.

Vuorovaikutusta tapahtuu siten tapahtumajärjestäjän ja vierailijoiden välillä kuin myös keskenään vierailijoiden välillä. Joulumaan avulla tapahtumavierailijoille tarjotaan mahdollisuus päästä mukaan nauttimaan jouluista tunnelmaa ja liittyä jouluiheen tekemiseen yhdessä muiden kanssa. Tapahtumassa voi vieraila monella tapaa, yksin tai ryhmässä,

katselemalla ja kiertelemällä tai osallistumalla toimintaan myös itse.

Arvioimalla tapahtumaan liittyviä elementtejä kävi ilmi, että Joulumaalta puuttui tarina. Tapahtuman toteutuksessa oli muuten huomioitu useamman elämyksellisyyden kriteerin toteutuminen, mutta tarinasta ja erityisesti sen puuttumisesta muodostui heikko lenkki. Näin ollen valitsin tarinan elementiksi, jota lähdin kehittelemään Joulumaan uuden sisällön ideoinnissa.

Arvio Joulumaan elementeistä perustui tässä kohtaa omaan ammatilliseen näkemykseeni. Jos projektin aikataulu ei olisi ollut niin tiivis, kuin se tässä kohtaa oli, niin arvioinnin tueksi olisi voitu käyttää myös jotakin tutkimusmenetelmää ja kerätä tietoa tapahtuman elementeistä esimerkiksi asiakashaastattelujen kautta. Tämän projektin aikataulun mukaan se ei kuitenkaan ollut mahdollista, joten jatkoin ideointia oman arvioni pohjalta.

Ideoinnin päätteeksi olin saanut selvän vision siitä, että Joulumaassa olisi tarvetta tarinan kehittämiseksi. Mielestäni Joulumaa -tapahtumassa olisi hyvää potentiaalia elämysten järjestämiseen ja siksi halusin lähteä kehittämään tapahtuman elämyksellisyyttä vahvistamalla sen tarinallisuuden elementin toteutumista. Kuten myös raporttini teoreettisessa osassa perustelen (luku 2), parhaassa tapauksessa elämyksistä rikastuvat sekä yritys että asiakas. Elämysten kautta asiakkaille voidaan tarjota yhä vaikuttavampia ja ikimuistoisempia kokemuksia ja sitä kautta sitouttaa heidät tapahtumaan. Tämä taas todennäköisesti vaikuttaa myönteisesti tapahtumajärjestäjän kilpailuasemaan ja edesauttaa menestymistä.

6.2 Suunnittelu

Elämyspolun suunnittelussa käytin omaa ammatillista näkemystäni. Mielestäni Joulumaa-tapahtumaa voitiin lähteä kehittämään entistä vaikuttavammaksi ja elämykselliseksi tapahtumaksi, joka parhaimmillaan voisi toimia alueensa tärkeänä vetovoimatekijänä ja matkailullisena innoittajana. Tämän näkemyksen ohjaamana tein ratkaisun, jossa lähdin

hyödyntämään omaa kiinnostustani tapahtumasisällön kehittämiseen. Tapahtumasisällön kehittämässä käytin hyväkseni Elämyskolmiomallia (Tarssanen & Kylänen 2007, 114) soveltuvien osien ja tapahtuman jouluteeman huomioimisen kautta pääsin sisällön suunnittelussa eteenpäin. Samalla halusin yhdistää luovien ja taiteellisten työtapojen käyttämisen osana projektia ja siten tuoda esiin henkilökohtaista harrastuneisuuttani.

KUVA 8. Puuvärein toteutettu joulutonttu.

Oman näkemykseni lisäksi perustin projektin suunnittelun myös kirjallisuuteen hyödyntämällä ”Strateginen ote verkkoon: tavoita & sitouta sisältöstrategialla” – kirjan sisältöä aiheeseen sopivien osien. Kirjassa kerrotaan verkon sisältöstrategian luomisesta ja sen avulla asiakkaiden tavoittamisesta ja sitouttamisesta yrityksen toimintaan. Opinnäytetyöprojektissani verkko ei ollut suunnittelemani polun toimintaympäristö, mutta kirjassa esitettävät sisällön luomiseen liittyvät

tekijät koin projektini kannalta hyödyllisiksi ja siksi otin ne mukaan elämyspolun suunnittelun työkaluiksi.

Elämyspolun varsinaisessa suunnittelussa lähdin liikkeelle kirjassa ”Strateginen ote verkkoon: tavoita & sitouta sisältöstrategialla” (Hakola & Hiila 2012, 73) esitetyistä strategisen suunnittelun kysymyksistä, joiden avulla kartoitin projektin lähtötilannetta ja vaatimuksia. Apuna suunnittelussa käytin seuraavanlaista kirjan esittämää kysymyssarjaa:

Mitä asiakkaamme haluavat meiltä verkossa?

Millaisten viestien esittäminen on brändillemme tärkeää?

Mitkä sisällöt haluamme tuoda vanhoilta sivuilta?

Miten organisoimme sisällön uudelleen uusilla sivuilla?

Millaisia sisällön esittämiseen liittyviä ratkaisuja tarvitsemme?

Millaisia sisällöntuotantoon liittyviä tarpeita eri osastoillamme on?

(Hakola & Hiila 2012, 73)

Omassa työssäni kysymykset kuitenkin muovautuivat uudestaan paremmin projektiani kuvaaviksi. Alapuolelle olen kasannut uudestaan muotoutuneet kysymykset numeroiden avulla ja yhdistänyt ne niiden kautta syntyneeseen vastaukseen samalla numerolla.

TAULUKKO 2. Projektin suunnittelun tukena käyttämäni kysymykset.

Kysymykset:	Vastaukset:
Mitä asiakkaamme haluavat meiltä tapahtuman aikana?	Joulumaahan tullaan näkemään ja kokemaan jouluista tunnelmaa. Monipuolinen tarjonta mahdollistaa monenlaisen osallistumisen. Osa kävijöistä haluaa tehdä jouluostoksia ja kierrellä ja katsella torilla, osallistua markkinahumuun.

	Osa taas haluaa rauhoittua joulun tunnelmaan persoonallisessa kirkossa ja nauttia mystisestä tunnelmasta. Osa haluaa saada vierailustaan kaiken irti, nähdä ja kokea Joulumaan kokonaisuudessaan. Jokaiselle löytyy jotakin. Joulumaan vahvuus on sen monipuolisuus.
Millaisen sisällön avulla voimme tukea tapahtumamme välittämää viestiä, sen teemaa ja ideaa?	Joulumaa on jouluteeman ympärille rakentuva tapahtuma. Korostamalla jouluteeman näkyvyyttä ja syventämällä sen jouluista sisältöä, tapahtuman teemaa voidaan vahvistaa. Jouluteemaa vahvistamalla pyritään luomaan asiakkaalle eheä ja elämyksellinen tapahtumakokemus, jossa Joulumaan eri elementit yhdistyvät mielekkäällä tavalla kokonaisuudeksi.
Millaisen sisällön avulla voimme vaikuttaa asiakkaiden tapahtumakokemuksiin ja niiden parantamiseen?	Sitomalla tapahtuman eri elementtejä yhteen, entistä eheämmäksi ja yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi tapahtumakävijöille voidaan luoda vaikuttavampi kokonaiskuva tapahtuman sisällöstä. Elämyksen syntymiseen vaikuttavien elementtien osista tarinaa voidaan Joulumaa -tapahtumassa korostaa ja sitä kautta pyrkiä lisäämään

	tapahtuman tunnelmaa. Ratkaisuna esitän elämyspolun kehittämistä Joulumaahan.
Miten suunnittelemme uuden sisällön?	Uuden sisällön suunnitteleminen perustuu teoreettiselle pohjalle. Elämyksellisyyden kokemuksen syntymisen näkökulmasta perustelen ratkaisun tarinallisesta ohjelmapolusta. Elämyspolkuun ja sen tarinalliseen osaan inspiraatiota ja sisältöä haen teeman mukaisesti suomalaisesta joulusta.
Miten toteutamme uuden sisällön käytännössä?	Elämyspolun toteutus tapahtuu Joulumaan aikana. Toteutus tehdään tarinapätkien avulla siten, että lyhyitä tarinan osia sijoitetaan Joulumaan eri alueille. Tapahtumakävijät voivat sitten vierailunsa aikana tutustua niihin aina haluamassaan kohtaa. Tarinapätkät kirjoitetaan puhtaaksi, tulostetaan ja laminoidaan sääolosuhteet kestäviksi. Laminointi on käytännöllinen ratkaisu, joka on helppo toteuttaa.
Millaisia erityiskysymyksiä uuden sisällön suunnittelu ja toteutus sisältävät?	Konkreettisen toteutuksen tulee tavoittaa asiakkaat tapahtuman aikana, joten osien sijoittelu täytyy miettiä huolellisesti. Elämyspolun onnistuminen vaatii myös sisällöllistä onnistumista. Tähän

	haen tukea suomalaisesta jouluperinteestä.

”Strateginen ote verkkoon: tavoita & sitouta sisältöstrategialla” kirjasta oli myös hyötyä elämyspolun suunnitelman rajaamisessa. Kirjan kysymyksen ”millä alustoilla tavoitamme asiakkaamme?” (Hakola & Hiila 2012, 69). kautta aloin pohtimaan sitä, kuinka elämyspolku olisi paras toteuttaa. Yhdessä tapahtumajärjestäjän kanssa päätettiin, että polku toteutetaan tapahtumassa konkreettisesti eikä esimerkiksi verkkosisällön kehittämisen kautta. Tällä tavalla projektiin käytettävissä oleva aika saataisiin hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti siten, että sen hyöty tavoittaisi mahdollisimman monet tapahtumakävijät tapahtuman aikana paikan päällä ja toisi lisää sisältöä heidän tapahtumakokemukseensa.

6.3 Tarinan kehittäminen

Tarinan kehittämisessä lähdin liikkeelle tapahtuman teemasta. Koska tapahtuma on jouluaiheinen, myös tarinan tulisi olla samasta aiheesta, jotta se loisi tapahtumakokonaisuuteen yhtenäisyyttä. Joulumaassa jouluteemaa hyödynnetään koko tapahtumatoteutuksen osalta monipuolisesti. Toteutuksessa esiintyy monenlaisia suomalaiselle joululle ominaisia piirteitä, joiden joukosta varmaan jokainen tapahtumakävijä voi löytää jotakin, joka juuri hänelle luo jouluista tunnelmaa. Tätä jouluteeman monipuolisuutta halusin hyödyntää myös tarinan kirjoittamisessa.

Jouluteemaa lähestyin kirjallisuuden avulla tutustumalla suomalaiseen jouluperinteeseen. Kirjallisuudessa joulun merkitystä suomalaisena perinnejuhla korostettiin monessa kohtaa. Esimerkiksi Suuri perinnekirja – suomalaista juhlaperinnettä ennen ja nyt (Aalto 1999, 278) määrittelee joulun olevan suomalaisen kalenterivuoden odotetuin juhla, jolla on myös tärkeä kristillinen merkitys. Kirja käy läpi monia jouluaiheeseen liittyviä elementtejä aina joulupukista joulupuuroon.

Suomalainenjoulu.fi -sivusto (Suomalaisen työn liitto, 2015) esittelee suomalaisen jouluun liittyviä aiheita verkossa. Sivustosta löytyy paljon mielenkiintoista jouluaiheista luettavaa, niin faktaa kuin fiktiota, mitä käytin inspiraationa jouluteemaisen tarinan kehittämiseksi. Erityisesti sivuston elävä tonttukuvaus sai minut kiinnostumaan tontun hyödyntämisestä osana Joulumaalle toteutettavaa elämyspolkua.

Tarinassa päätin keskittyä fiktiiviseen kuvaukseen, sillä Joulumaassa vieraillee erityisen paljon lapsiperheitä. Tonttuaihe kiinnostaa lapsia ja miksei myös aikuisiakin. Tontut sopivat myös tapahtuman jouluteemaan ja tukevat siten teeman yhtenäisyyttä tarinan kautta.

KUVA 9. Joulumaan tarinapolulla seikkailee Väinö-niminen tonttu.

Tarinapolun tontun suunnittelussa halusin hyödyntää perinteistä tonttukuvaa. Väinö-tonttu edustaa yleistä mielikuvaa perinteisestä joulutontusta: punaposkinen, pyöreä ja pitkäpartainen hahmo punaisine

tonttulakkeineen sekä huopatossuineen. Värit ovat aina olleet vahvassa osassa joulua ja siksi minulle oli tärkeää, että tonttuhahmoni vaatteiden väreissä korostuivat perinteiset joulun värit. Värien avulla pyrin korostamaan jouluteeman toteutumista tarinan kuvituksessa. Koska punaisen värin sanotaan edustavan lämpöä ja rakkautta, mikä näkyy ja vaikuttaa vahvasti joulussa, on Väinö-tontun tonttulakin väri punainen. Valkoiset huopatossut sen sijaan edustavat talven ja varsinkin joulunajan puhtautta ja kauneutta. Samalla valkoinen myös edustaa värinä iloisuutta ja pyhyyttä, jonka taustalla on kristilliseen uskoon kuuluva joulujuhla. Kolmantena värinä Väinö-tontun kuvituksessa käytin vihreää. Tämä näkyy villapaidan havunvihreässä sävyssä. Väri on valittu joulukuusen värin mukaisesti, koska suomalaisessa jouluperinteessä joulukuusi tyypillisesti edustaa valon voittoa. Havupuiden ikivihreä väri muistuttaa meitä siitä, että luonto valmistautuu kevääseen ja odottaa aurinkoa. (Suomalaisen työn liitto, 2015.)

Miksi joulutonttu on sitten ulkonäöltään iäkkäämpi ja hieman pyöreä mieshahmo? Tarun mukaan joulutontut voivat olla todella pitkä-ikäisiä ja sain siitä inspiraation Väinö-tontun suunnittelussa. Hahmoni kasvoilta ja tavasta, jolla hänet olen kuvittanut, näkyy pitkä-ikäisyys selkeästi: Väinön parta on ajan myötä kasvanut pitkäksi, hän kävelee hieman kyyryssä ja hänellä on hieman ryppyisillä kasvoillaan silti pilkettä silmäkulmissa. Pyöreä olemus taas viittaa joulunajan syömiseen, sillä jouluhan on aina ollut suuri ruokajuhlatapahtuma. (Suomalaisen työn liitto, 2015.)

Miksi tontun nimi on Väinö? Joulutonttuni sai nimekseen Väinö, koska Väinö-nimi on ollut pitkään Suomen etunimirekistereissä ja inspiroiduin tästä nimestä, sillä isoisäni, joka oli aikoinaan myös töissä Mäntsälässä Saaren puutarhoilla, oli nimeltänsä Väinö. Näistä syistä tämä nimivaihtoehto tuntui luonnolliselta ja hyvältä valinnalta.

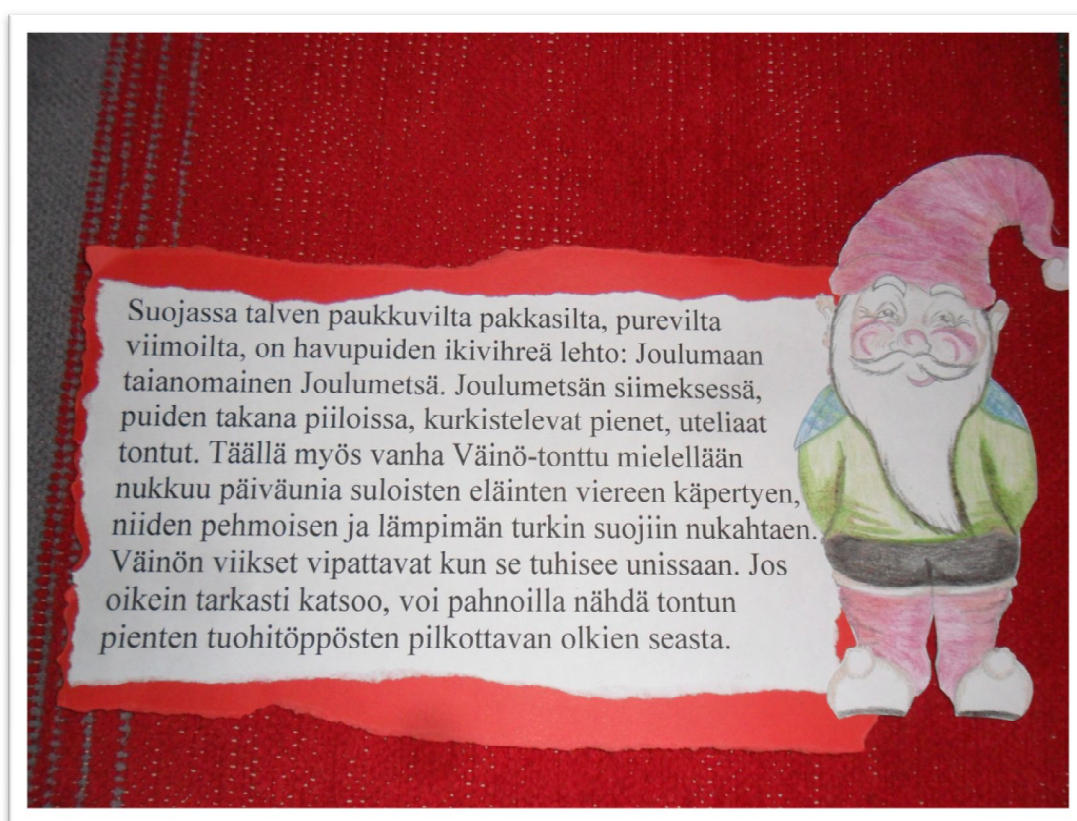
6.4 Toteutus

Elämyspolun rakenteeksi muodostui tarina, joka Joulumaassa kulkee nimellä ”Tarinapolku Joulumaahan”. Toteutus on esillä ympäri Joulumaata

tapahtuman eri osissa siten, että jokaisella tapahtumaan kuuluvalla alueella on sisältöä.

Toteutus rakentuu rasteista, jotka erottaa punapohjaisista, suunnilleen A4-kokoisista kylteistä. Kylteissä on lyhyt tarinanpätkä ja aiheeseen liittyvä kuva. Yhteensä elämyspolkuun kuuluu kaksitoista osaa. Toteutuksen rajallisesta ajasta johtuen kaikkien kylttien kuvassa on sama tonttu. Jos toteutukseen olisi ollut enemmän aikaa, olisi kuvia voinut piirtää erilaisia. Tässä tapauksessa kuva tontusta kuitenkin ohjaa kyltin luo ja tapahtumakävijän on helppo hahmottaa kaikki tontulla merkityt kyltit samaan tarinaan kuuluviksi.

KUVA 10. Tarinakyltti Joulumetsään.

Tarinallinen teksti on jokaisessa kyltissä lyhyt, mikä toimii niin sisältöön kuin myös asetteluun vaikuttavana ratkaisuna. Käytännöllisistä syistä kylttien teksteissä käytetty fontti oli pidettävä suurena ja se vei tarinalta tilaa. Tapahtumavierailijoiden ei myöskään toivottu aiheuttavan ruuhkaa tai sumppuja, kun he lukevat elämyspolun kylttejä, joten lyhyen tekstin etuna

oli sen nopealukuisuus. Samalla kylttien asetteluun oli enemmän mahdollisuuksia, kun kyltit eivät olleet liian isoja. Valmiit kyltit päällystettiin laminaatilla, jotta ne kestävät sääolosuhteet ja sopivat sijoitettaviksi sekä ulos että sisälle. Lopuksi kyltit kiinnitettiin tapahtuma-alueella siten, että ne pysyivät paikoillaan ja olivat aiheeseen sopivissa sijainneissa.

Elämyspolku on osa Joulumaan ohjelmaa. Polku on rakennettu siten, että sen avulla tapahtumakävijälle luodaan uusi vaihtoehtoinen tapa toteuttaa vierailu Joulumaassa. Elämyspolkua seuraamalla tapahtumakävijä saa tapahtumavierailuunsa lisää sisältöä. Polku voi toimia tapahtumakävijän punaisena lankana johdatellen kävijän tapahtuman läpi tai sitten kävijä voi poimia polusta juuri itseään kiinnostavat osat. Tämän opinnäytetyöraportin liitteistä löytyvässä kuvasarjassa esittelen Joulumaalle kehittämäni elämyspolun visuaalisesti kuvien muodossa. Kuvien kautta polun toteutus ja eteneminen hahmottuvat mielestäni parhaiten (liite 1).

6.5 Arviointi

Tarssasen ja Kyläsen (2005, 9-11) mukaan tarina on yksi niistä tuotteen elementeistä, jotka vaikuttavat elämyksen syntymiseen. Elämyspolku rakentaa Joulumaan ympärille tarinan, jonka avulla koko tapahtuman elämyksellisyyttä pyritään lisäämään. Näin ollen elämyspolku tukee koko tapahtuman elämyksellisyyden rakentumista täydentämällä tapahtuman elementtien toteutumista.

Elämyspolun toteutuksessa Tarssasen ja Kyläsen (2005, 9-11) esille tuomasta yksilöllisyydestä tuotteen elementtinä jouduttiin tinkimään jonkin verran. Toteutus perustuu käytännöllisyyteen ja siinä oli otettava huomioon myös tapahtuman budjetti. Ylimääräisiä kuluja yritettiin minimoida ja siksi toteutus valittiin tehtäväksi paperista, pahvista ja laminaatista. Toteutuksen tapa ei ole erityisen omaperäinen, kekseliäs tai ainutlaatuinen, mutta tässä kohtaa se oli käytännöllinen ratkaisu.

Elämyspolussa käytetty tarina tukee Joulumaan teemaa. Se tuo tapahtumaan mukaan fiktiivisiä piirteitä, mitkä Tarssasen ja Kyläsen (2005,

30-31) mukaan voivat edesauttaa tapahtuman mielenkiintoisuuden muodostumista. Tarinan osissa seikkailee aina sama Väinö-tonttu, mikä luo tarinoille Tarssasen ja Kyläsen (2005, 30-31) korostamaa tärkeää yhtenäisyyttä. Tarinaa ei kuitenkaan voitu rakentaa perustumaan tiettyihin tapahtumiin, jotta tarinan seuraaminen oli mahdollista toteuttaa myös satunnaiseen muotoon. Tämä osaltaan vaikutti tarinan vaikuttavuuteen heikentävästi.

Elämyspolun avulla Joulumaan kontrasti kuitenkin korostuu. Polku auttaa Joulumaata erottumaan tavallisesta ja arkisesta ja lisää sen jouluista tunnelmaa. Tarinan fiktiiviset piirteet luovat oman lisäyksensä kontrastin muodostumiselle, minkä Tarssanen ja Kylänen (2005, 30-31) esittävät yhdeksi elämyksellisen tuotteen tärkeimmistä elementeistä.

Kirjassaan "*The Experience Economy: Work is theatre & every business a stage*" Pine ja Gilmore (1999) esittävät mallin elämysten ryhmittelystä. Pinen ja Gilmoren mallia apuvälineenä käyttäen arvioin oman projektini elämyksellisyyden sijoittumisen mallin mukaiselle elämysten nelikentälle. Pinen ja Gilmoren esittämällä elämysten nelikentällä elämykset jakautuvat ryhmiin niihin liittyvien ulottuvuuksien mukaisesti. Ensimmäinen ulottuvuus on osallistumisen taso, jolla osallistuminen voi olla joko passiivista tai aktiivista ja toinen ulottuvuus on koetun yhteyden taso, jolla yhteys voi olla joko omaksumista tai uppoutumista. (Pine & Gilmore 1999, 30–31.)

Kehittämäni elämyspolun kohdalla osallistumisen taso on pitkälti tapahtumakävijän itse valittavissa, sillä Joulumaa-tapahtumassa osallistuminen elämyspolun kokemiseen mahdollistuu kävijälle monella tavalla. Omaan tapahtumavierailuunsa sopien kävijä voi osallistua aktiivisesti elämyspolun seuraamiseen tutustumalla polun jokaiseen osaan tai vaihtoehtoisesti poimia polusta vain tietyt osat osaksi omaa vierailuaan. On myös mahdollista, että tapahtumakävijä sivuuttaa koko elämyspolun, jos ei vierailunsa aikana tarkastele tapahtumaympäristön somisteita ja siihen kuuluvia elämyspolun tarinoita. Seuraamalla elämyspolkua tapahtumakävijän elämyksestä voi parhaimmillaan muodostua Pinen ja Gilmoren (1999) jaottelun mukainen todellisuuspakoinen elämys. Siinä

kokija osallistuu aktiivisesti seuraamalla polun osia ja niistä muodostuvaa tarinakehystä ja uppoutuu täysin Joulumaahan ja sen teemaan sopivaan tarinaan. Erityisesti lasten uskon voivan uppoutua tarinoiden maailmaan. (Pine & Gilmore 1999, 30–31)

Toisaalta jos ajatellaan kokijan osallistumisen jäävän passiiviselle tasolle ja tämä seuraa polkua satunnaisesti, katselemalla ja havainnoimalla, mahdollisesta elämyksestä muodostuu todennäköisesti joko viihteellinen tai esteettinen elämys sen mukaan, millaisen yhteyden kokija muodostaa elämyspolkuun. Omaksumisen kautta elämyksestä voi muodostua viihteellinen ja uppoutumisen kautta siitä voi kehittyä esteettinen. Itse arvelisin, että polun elämyksellisyyden painopiste on viihteellisen elämyksen kategoriassa. (Pine & Gilmore 1999, 30–31.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Opinnäytetyön tavoite, menetelmät ja toteutus

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli kehitysprojektin muodossa suunnitella ja toteuttaa Joulumaahan elämyspolku.

Elämyspolun tarkoituksena oli lisätä Joulumaan elämyksellisyyttä vahvistamalla tapahtuman jouluteeman näkymistä konkreettisesti tapahtumatoteutuksessa. Näin ollen elämyspolun tuli olla konkreettinen tuote, jota tapahtumatoteutuksessa voitaisiin hyödyntää. Kehitysprojektin lisäksi osana opinnäytetyötä oli myös tarkoitus osallistua Joulumaa-tapahtuman kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä Keudan opettajien ja oppilaiden kanssa, jotta kehitysprojekti toimisi hyvin yhteen muun tapahtumatoteutuksen kanssa.

Tulin mukaan Joulumaan suunnitteluun ja toteutukseen lokakuun aikana, jolloin tapahtuman suunnittelu oli jo käynnistynyt. Yhdessä Keudan opettajien kanssa olin mukana kokoustoiminnassa, jossa suunniteltiin Joulumaan toteutuksen käytännönjärjestelyjä. Esittelin kehitysprojektini osana tapahtuman sisältöä ja ohjelmaa ja se otettiin osaksi toteutusta. Tapahtumatoteutuksen konkreettista etenemistä pääsin seuraamaan lähinnä joulutorin, joulukirkon ja joulumetsän osalta. Joulumetsää rakentavan opiskelijaryhmän kanssa osallistuin käytännön suunnitteluun ja sitten itsenäisesti suunnittelin kehitysprojektini toteutuksen.

Kehitysprojektin tuotoksena sain aikaan elämyspolun, joka Joulumaassa kulkee nimellä ”Joulumaan tarinapolku”. Polku rakentuu 12 osasta, joista jokaisessa on jouluteeman mukainen lyhyt tarina ja aiheeseen liittyvä kuva. Polku on tuotemuotoinen, konkreettinen tuotos. Sen osat aseteltiin Joulumaa-tapahtuman eri alueille siten, että ne ovat näkyvissä tapahtuman kävijöille. Näin ollen polku on osa tapahtuman sisältöä. Tapahtuman aikana on myös tarkoitus kuulutusten muodossa mainostaa polkua osana Joulumaan ohjelmaa. Polun toteutuksen kautta Joulumaahan lisättiin tarinallisuuden elementti, jonka kautta tapahtuman elämyksellisyyden toivotaan kehittyvän.

7.2 Opinnäytetyöprosessi ja kehittämismahdollisuudet

Tämä opinnäytetyöprosessi oli aikataulultaan hyvin tiivis ja nopeatempoinen. Toimeksiantajan toiveesta opinnäytetyöhön sisältyvä kehittämisprojekti, Joulumaan elämyspolku, piti saada valmiiksi samaan aikaan muun tapahtuman toteutuksen kanssa ja viimeistään ennen tapahtuman alkua 11.12.2015, jotta sitä ehdittäisiin hyödyntää tapahtuman aikana.

Aloitin projektini Joulumaassa lokakuun lopulla, jolloin sopiva opinnäytetyön aihe löytyi Joulumaa-tapahtuman kautta. Joulumaan järjestäjä otti minut mielellään mukaan tapahtuman suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Ensin ei ollut selvää, millainen projekti opinnäytetyöstä tulisi, mutta idea muotoutui nopeasti. Lähdin kehittämään elämyspolkua oman ammatillisen näkemykseni pohjalta ja koko opinnäytetyön ajan työskentelin oma-aloitteisesti projektin nopean valmistumisen eteen. Pidimme tapahtumajärjestäjän kanssa tiiviisti yhteyttä koko opinnäytetyön tekemisen ajan niin etänä kuin myös paikan päällä Joulumaa-tapahtuman suunnittelun ja rakentamisen lomassa.

Yhteistyö Keudan kanssa sujui erittäin hyvin. Keudan henkilökunta, opettajat ja oppilaat olivat kaikki asiallisia, mukavia ja yhteistyötaitoisia. Keudalaisten kanssa oli siten ilo työskennellä ja haluaisinkin vielä kiittää heitä mahdollisuudesta päästä tekemään opinnäytetyöni Joulumaa-tapahtumaan. Erityiskiitos kuuluu Keudan Risto Konoselle, joka toimi yhteyshenkilönä opinnäytetyöni tekemisen kohdalla.

Joulumaa -tapahtumalle toteutettu projekti valmistui tavoitellun aikataulun mukaan, ennen tapahtuman avautumista yleisölle ja toteutus saatiin osaksi Joulumaa-tapahtumaa. Toteutus onnistui mielestäni melko hyvin ja olin tyytyväinen projektin lopputulokseen. Opinnäytetyöstä rakentui käytännönläheinen kehitystyö, joka keskittyy käytännössä tapahtuvaan konkreettiseen työhön ja tekemiseen. Projektina kehittämäni elämyspolku sai myös ansaitsemansa arvon osana Joulumaan tapahtumatoteutusta. Yhdessä tapahtumajärjestäjän kanssa sovittiin ohjelmapolun esityksestä

osana Joulumaata ja kuinka tarinaa pyritään tapahtumassa järjestäjän toimesta tuomaan esille osana muuta ohjelmaa. Tapahtuman aikana tarinallista ohjelmapolkua mainostettaisiin asiakkaille vielä kuulutusten avulla.

Opinnäytetyöhön kuuluva kehitysprojekti eteni yhdessä opinnäytetyöraportin kirjoittamisen kanssa ja molemmat opinnäytetyöhön kuuluvat osat tukivat toisiaan koko prosessin etenemisen ajan.

Opinnäytetyöprojektin aikataulun kiireellisyydestä johtuen jouduin tekemään työprosessin aikana ratkaisuja, joita väljemmän aikataulun puitteissa olisi voinut nykyistä tiiviimmin perustella kirjallisuuden pohjalta. Tämän opinnäytetyön kohdalla koin kuitenkin valitsemani ratkaisut projektin kannalta tarpeeksi perustelluiksi niin, että päätin luottaa omaan ammatilliseen näkemykseeni ja antaa sen ohjata työn rakentumista.

Opinnäytetyöprosessin suunnittelu jäi mielestäni vähäiseksi, kun aika ei antanut periksi. Tämä näkyi muun muassa aikatauluongelmissa, joita kirjoittamisen kanssa tuli eteen. Kirjoittamista täytyi joskus jatkaa jopa keskellä yötä, mikä heijastui omaan jaksamiseen opinnäytetyöprosessin aikana. Tämä prosessi on siis sisällöllisten elementtien lisäksi opettanut paljon suunnittelun merkityksestä ja aikataulutuksen tärkeydestä. Itselleni mielenkiintoinen aihe ja mahdollisuus toteuttaa itseään kuitenkin veivät voiton ja päällimmäinen tunne opinnäytetyöprosessista kokonaisuudessaan on positiivinen.

Opinnäytetyöni luo pohjan tarinan käyttämiselle Joulumaassa osana elämyksellisyyden rakentumista. Voisi olla mielenkiintoista tutkia Joulumaan elämyksellisyyden toteutumista tapahtumavierailijan näkökulmasta ja sitä kautta selvittää opinnäytetyöni hyötyjä tapahtumalle. Kuinka elämykselliseksi tapahtumakävijät kokevat Joulumaan ja miten tarina heidän mielestään vaikuttaa tapahtumakokemuksen muodostumisessa? Tämä voisi olla mahdollinen tutkimusaihe, jota voitaisiin lähteä toteuttamaan esimerkiksi asiakashaastattelujen kautta ja sen avulla sitten kehittää tapahtuman elämyksellisyyttä syvemmin.

LÄHTEET

Aalto, S. 1999. Suuri perinnekirja – suomalaista juhlaperinnettä ennen ja nyt. Karisto.

Getz, D. 2005. Event Management & Event Tourism. 2nd ed. New York: Cognizant Communication Corporation.

Hakola, I. & Hiila I. 2012. Strateginen ote verkkoon: tavoita & sitouta sisältöstrategialla. Talentum.

Heikkinen, L. & Muhonen, R. 2003. Kohtaamisia kasvokkain: tapahtumamarkkinoinnin voima. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Hirvinen, T. (toim.) 2001. Tapahtumajärjestäjän opas. Etelä-Pohjanmaan liitto. Julkaisu C:57. Seinäjoki: Kauhavan Sanomalehti.

Keuda. 2015. [Viitattu 10.11.2015]. Saatavissa: <https://www.keuda.fi/>

Komppula, R. & Boxberg, M. 2002. Matkailuyrityksen tuotekehitys. Helsinki: Edita Prisma Oy.

Lassila, H. 2002. Elämyksillä tuloksiin. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu, Matkailu- ja ravitsemisala, Savonia. Kuopio: Savon Kopiokeskus Oy

Markkanen, M. 2008. Myymäläympäristö elämysten tuottajana – myymäläsuunnittelun työkalupakki. Helsinki: Talentum.

Nykysuomen sanakirja, 1996. Juva: WSOY.

Pasanen, K. & Hakola, E-M. 2009. Suomalaisten kulttuuritapahtumien matkailullinen merkittävyys ja kansainvälinen potentiaali. Helsinki. Matkailun edistämiskeskus.

Perttula, J. 2007. Elämysten merkitys ihmiselämässä. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä - Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Picard, D. & Robinson, M. 2006. Remaking Worlds: Festivals, Tourism and Change. Teoksessa Picard, D. & Robinson, M. (eds.) Festivals, Tourism and Social Change. Remaking Worlds. Clevedon: Channel View Publications, 1–31.

Piirainen, A. 2010. Ravintolaelämys – Case Wine & View. Lahden ammattikorkeakoulu. Ylempi AMK.

Pine II, B. & Gilmore, J. 1999. The Experience Economy: Work is theatre & every business a stage. Boston: Harvard business school press.

Pine II, B. & Gilmore, J. 1998. Welcome to the experience economy. Harvard Business Review 76. July-August, 97-105.

Saarinen, J. 2002. "Tervetuloa elämystalouteen". Teoksessa Saarinen, J. (toim.) Elämys – teollisuutta, taloutta vai jotakin muuta? Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Suomalaisen työn liitto. 2015. Joulun perinteet. [Viitattu 11.11.2015].
Saatavissa: <http://suomalainenjoulu.fi/joulun-perinteet>

Tarssanen, S. & Kylänen, M. 2009. Elämys – mikä se on? Teoksessa Tarssanen, S. (toim.) Elämystuottajan käsikirja. 6. painos. Rovaniemi: Oy Sevenprint Ltd.

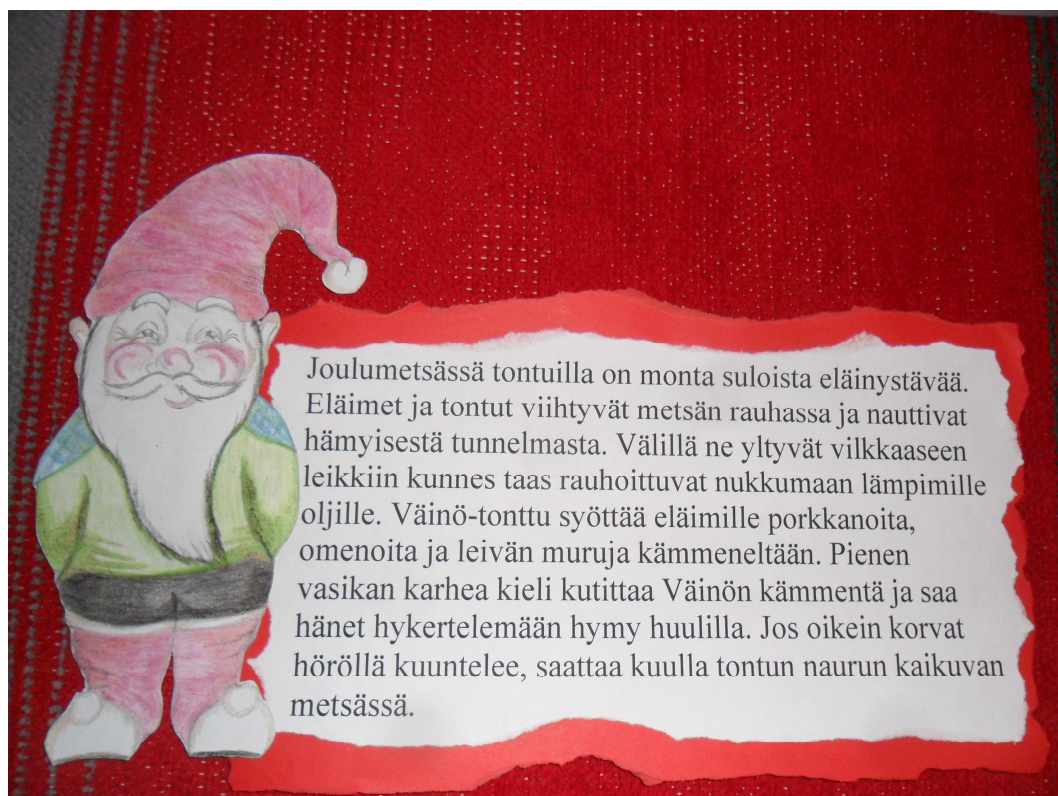
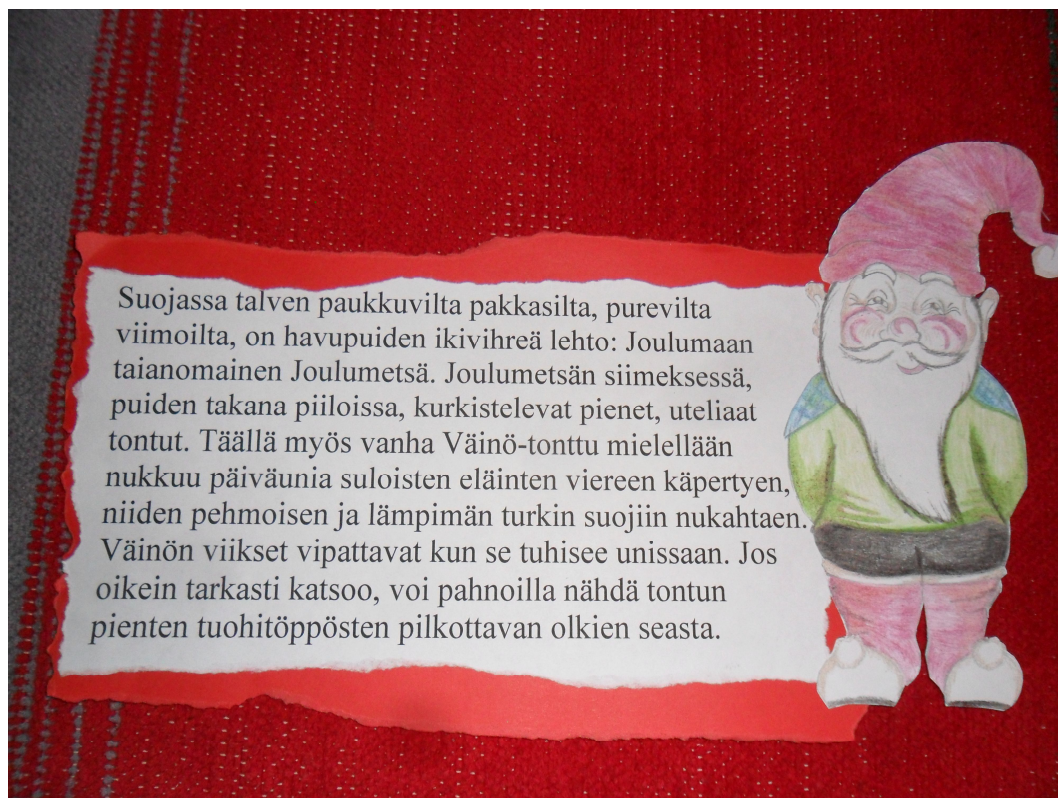
Tarssanen, S. & Kylänen, M. 2007. Entä jos elämyksiä tuotetaan? Elämyskolmiomalli elämyksellisyyden tunnistamisessa, arvioinnissa ja vahvistamisessa. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä - Seikkailukasvatuksen teoria ja sovelluksia. Tampere: Juvenes Print.

Tarssanen, S. & Kylänen M. 2005. Elämys – Mikä se on? Teoksessa Tarssanen, S. (toim.) Elämystuottajan käsikirja. Rovaniemi: Lapin Yliopistopaino.

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2008. Tapahtuma on tilaisuus – tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tietosanoma Oy.

LIITTEET

Liite 1. Kuvasarja Joulumaan tarinallisesta ohjelmapolusta.

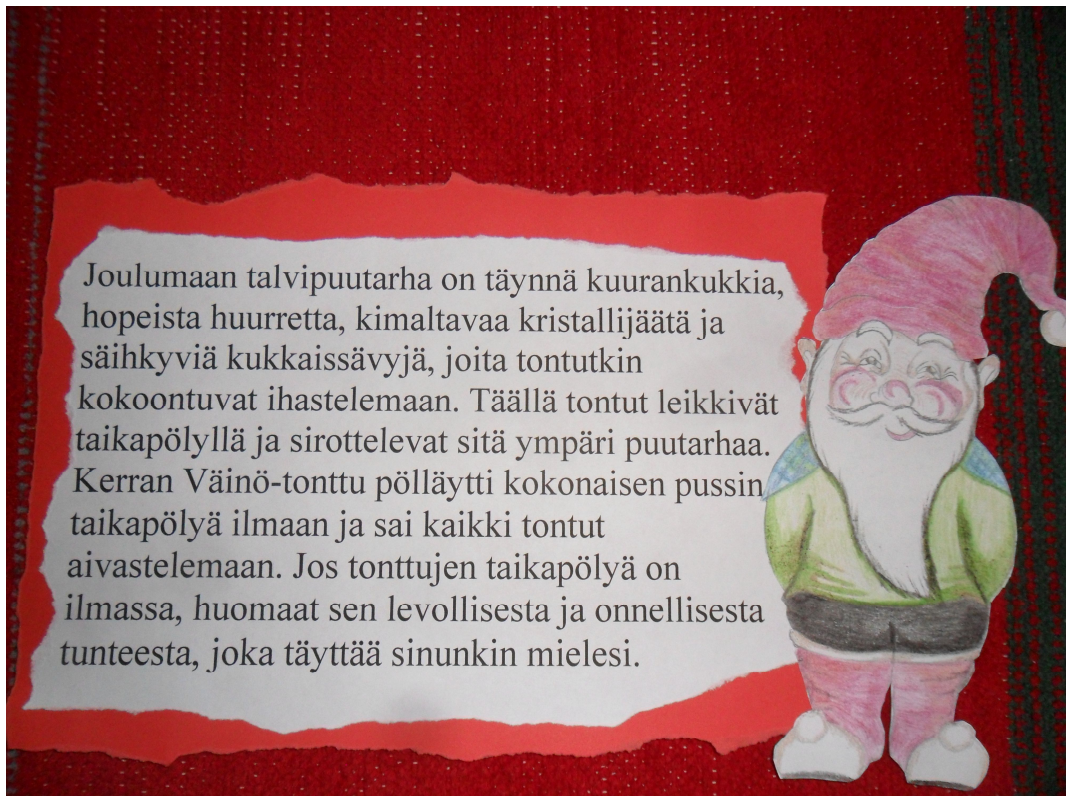
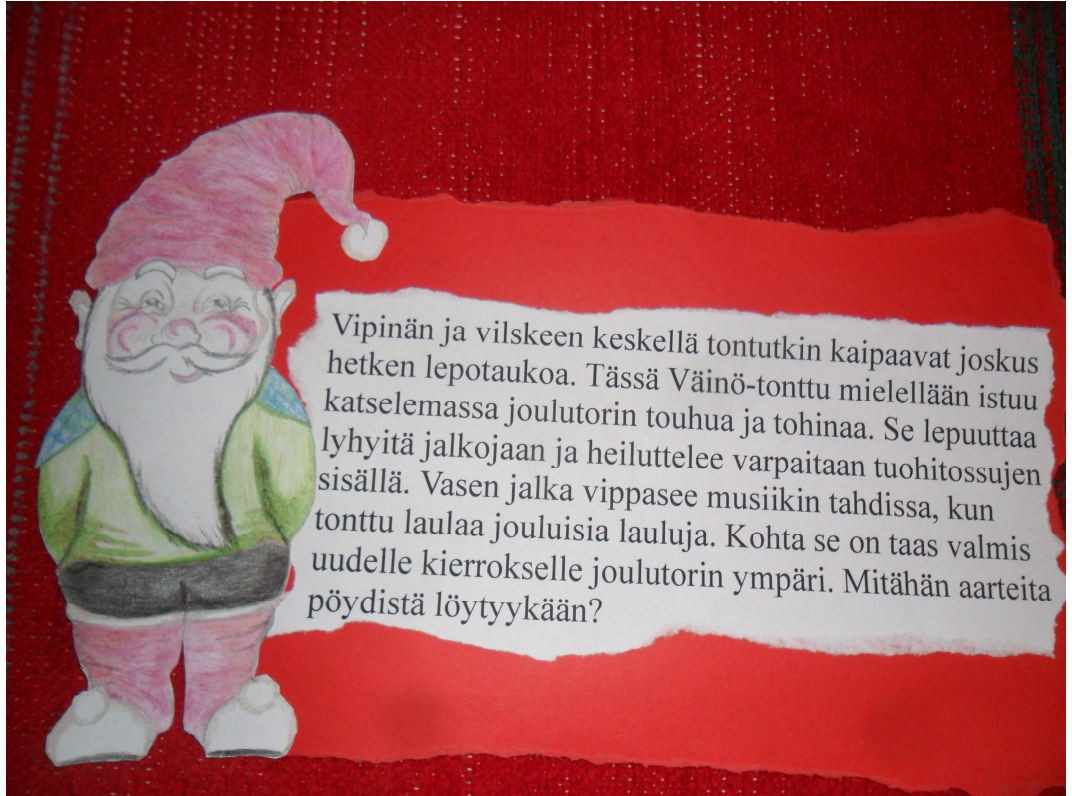

Joulumaan kirkossa vallitsee rauhallinen hiljaisuus. Tämä on hyvä paikka tulla rauhoittumaan jouluisten kiireiden keskellä. Kirkossa on hyvä levähtää, pysähtyä hetkeksi ja uppotua omiin ajatuksiin tai kuunnella kauniita lauluja. Tänne kaikki ovat tervetulleita etsimään joulumieltä ja sytyttämään kynttilän.

Kuuluuko tuolta tontun ääniä? Joulumaan torilla käy vipinä ja vilske. Myyntikojuihin ovat pienet tontut ystävineen ahkeroineet omin käsin kaikenlaista jouluista. Torilta löytyy paljon ihania lahja-ideoita, jotka ilahduttavat ja lämmittävät tonttujen mieltä. Väinö-tonttu on löytänyt torilta pehmeät villasukat ja nyt se maistelee kauppiaan tarjoamia makoisia lakritseja. Joulumaan torilla Pukin tontut ja apulaiset pitävät huolta siitä, että lahjoja löytyy jokaiselle.

Joulumaan tonttujen resepti onnelliseen
joulun aikaan:

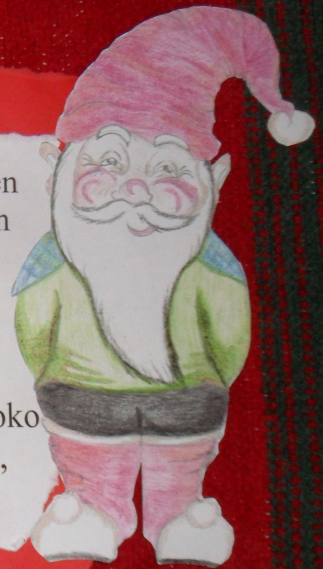
teelusikallinen kanelia
puraisu joulupiparia
hyppysellinen hymyä
aimo annos iloa
sydämen mitalla lämmintä mieltä
ripaus tonttujen taikapölyä

Touhun ja tekemisen keskellä tonttujen
massut alkavat kurnia. Silloin ne suuntaavat
herkullista tuoksua kohti, joka Joulumuorin
keittiöstä kantautuu. Muorin keittiössä ruoat
valmistetaan salaisen ohjeen mukaan, jotta
niistä tulee erityisen herkullisia. Täällä
Joulumaan tontut tietävät saavansa napansa
pullolleen kaikenlaista hyvää, sekä suolaista
että makeaa. Tontut toivottavat myös sinut
tervetulleeksi maistelemaan!

Joulumaan Tonttupolku on ikiaikainen tonttujen kulkema reitti. Tontut viihtyvät talvisen metsän rauhassa ja nauttivat luonnosta polun varrella. Myös vanha Väinö-tonttu kulkee Joulumaan polulla joka ilta ihastelemassa tähtien tuiketta taivaalla. Jos tähdet eivät ole vielä syttyneet, tonttu sytyttää pieniä lyhtyjä polun varrelle. Joko näet Väinön lyhdyn ja sen lämpimän tuikkeen, joka tuo valoa pimeään keskelle?

Metsän siimeksessä tontuilla on omat reitit, joita ne kulkevat tuohitossuissaan. Lumi narskuu askelten alla, raikas talvi-ilma tuoksuu tuulessa ja pakkaneen kipristelee punaisissa poskissa. Kun on oikein hiljaista, voi kuulla tonttujen kuiskivan metsässä. Ne kertovat toisilleen vanhoja tarinoita Joulumaasta. Jos oikein tarkasti katsoo, saattaa nähdä tontun vilahtavan puiden välissä tai pienten tuohitossujen jäljet lumella.

Väinö-tonttu tietää, että Joulupukilla on monta hyvää ystävää ja yksi heistä on vanha kunnan Pakkas-Ukko. Pakkas-Ukolla on lumivalkoinen parta, joka yltää aivan maahan asti. Hän on maailman vahvin puhaltaja. Joka talvi hän puhaltaa paukkuvat pakkaset maiden ja mantujen ylle. Ja kun hän oikein posket punaisena puhkuu ja puhaltaa, niin järvet jäätyvät ja kinokset kasaantuvat. Lumesta ja jäästä Pakkas-Ukko puhaltaa Joulumaahan liukumäen, jota kaikki hänen uudet ystävänsä voivat laskea. Väinö-tonttu laskee jo mäessä, tulethan sinäkin.

Talvisen taivaan tummuessa alkaa jo tonttujen massut kurnia. Punaisin nenin Joulumaan tontut nuuhkivat talvi-ilmaa. Pian jo pieniin sieraimiin kulkeutuu savuinen tuoksu. Tuoksu tulee kodasta, jossa tuli tanssii ja riemukkaasti ritisee. Sen äärellä saa hetkeksi hengähtää, sormia lämmitellä ja nauttia eväitä. Kyllä täällä kelpaa Väinö-tontun istahtaa nuotiolle tarinoita kertomaan, jäähän sinäkin hetkeksi tarinoimaan.

